24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
июль
31
кӗҫнерникун
178 (5893) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) обкомӗпе
Шупашкар хула комитечӗн,
ЧАССР Верховный Совечӗн
тата Шупашкар хула Совечӗн
хаҫачӗ.

Эпир тӑшмана отпор парасси ӳсет тата малашне те ӳссех пырӗ

Пирӗн Тӑван ҫӗршывӑн таса ҫӗрӗ ҫине пырса тапӑннӑ фашистла варварсен йыткӗтӗвӗсене хирӗҫ Хӗрлӗ Ҫар, Тинӗс-Ҫар Флочӗпе совет авиацийӗ улттӑмӗш эрне ӗнтӗ калама ҫук вӑйлӑн ҫапӑҫаҫҫӗ. ССР Союзӗнчи мӗнпур ӗҫҫыннисем, малта пыракан, прогрессивлӑ пӗтӗм этемлӗх ҫак кӗрешӳ мӗнле пынине тимлӗн сӑнаса тӑраҫҫӗ, вӗсем Совет Союзӗн хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсем ҫӗнтерессе хӗрӳллӗн кӗтеҫҫӗ.

Хӗрлӗ Ҫарӑн воинӗсем, куллен кун, сехетрен сехете халиччен пулман тӗлӗнмелле паттӑрлӑх кӑтартса, тӑван ҫӗрӗн кашни пусӑмӗшӗн ҫавтери хыттӑн тӑраҫҫӗ. Иртнӗ пилӗк эрне хушшинче вӗсем пысӑк мар вырӑн йышӑнса тӑракан результатсем тума пултарчӗҫ; Мускава, Ленинграда тата Киева «ҫиҫӗм пек хӑвӑртлӑхпа» туртса илес плансене аркатса янӑ; калама ҫук хаяр ҫапӑҫусенче фашистла ҫарӑн чи лайӑх дивизийӗсене пӗтерсе тӑкнӑ, нимӗҫсен пит нумай танкӗсене, самолечӗсене тата кӗрешӳн ытти техникӑллӑ средствисене пит нумай пӗтерсе тӑкнӑ; Германи салтакӗсем ССР Союзне ҫӑмӑллӑнах ҫӗнтерессе шаннине аркатса янӑ, Германи халӑхӗпе Германи вассалӗсем халӗ ҫавӑн пек ҫӑмӑллӑн ҫӗнтересси пирки хыттӑнах иккӗленеҫҫӗ.

Пӗтӗм шанчӑкпах ҫапла калама пулать: иртнӗ пилӗк эрне хушшинче вӑхӑт пирӗншӗн усӑллӑ пулчӗ. Эпир тӑшмана отпор парасси пӗрмаях ӳссе, вӑйланса пычӗ. Ҫав вӑхӑтрах Германин фашистла войскисен наступлени тӑвас вӑйӗ тата хӑвӑрт пырса ҫапасси майӗпенех чакса пычӗ. Ҫапӑҫӑва ерипен Хӗрлӗ Ҫарӑн пиншер танксемпе, самолетсемпе хӗҫпӑшалланнӑ тӗп вӑйӗсем кӗрсе пычӗҫ. Пит пысӑк фронтӑн уйрӑм участокӗсенче тӑшманӑн часчасах наступленирен оборонӑна куҫмалла пулать.

Паллах, халӗ фронтӑн татӑклӑ енӗсенче пыракан ҫапӑҫусен итогӗсем ҫинчен калаҫма иртерех-ха, мӗншӗн тесен ҫапӑҫусем халӗ те пыраҫҫӗ-ха. Фашистсем, «чаплӑ ҫӗнтерӳсен» программине мӗн чухлӗ те пулин пурнӑҫа кӗртес тесе, хӑйсен мӗнпур вӑйӗсене хураҫҫӗ. Юнлӑ палач Гитлер ҫав программӑна пурнӑҫа кӗртме пулса Германи халӑхне улталанӑ. Анчах пуриншӗн те паллӑ, ҫак сӗмсӗр «блицкриг» («вӑрҫа ҫиҫӗм пек хӑвӑртлӑхпа вӗҫлесси») ӑнӑҫлӑ пулмарӗ. Вӑрҫӑн малтанхи кунӗсенчи пекех, фашистла генералсем хӑйсен стратегиллӗ тӗп планӗсене пурнӑҫа кӗртессинчен инҫетре тӑраҫҫӗ.

Ҫакна эфира тата Германири хаҫатсене ниме киревсӗр суя хыпарсемпе тултаракан фашистла пропаганда та пытарма пултараймасть. Юлашки икӗ эрне хушшинче нимӗҫсен официаллӑ сводкисен, статьисемпе обзорсен характерӗ те хыттӑн улшӑнчӗ. Июнӗн 26-мӗшӗнчех фашистла хаҫатсем ҫапла пӗлтерчӗҫ: совет войскисене пӗтӗмпех ҫӗмӗрсе тӑкнӑ, халӗ вӗсем хирӗҫ тӑма пултараймаҫҫӗ, терӗҫ; июнӗн 30-мӗшӗнче Геббельс суеҫӗсем хӗрлӗ авиацие йӑлтах пӗтерсе тӑкни ҫинчен пӗлтерсе пӗтӗм тӗнчене тӗлӗнтерчӗҫ; июлӗн 13-мӗшӗнче нимӗҫсен мӗнпур хаҫачӗсемпе радио, гитлерла ставка кӑтартни тӑрӑх, чи кирлӗ вырӑнсенче пуринче те Хӗрлӗ Ҫарӑн фронтне татса тухнӑ, Ленинграда, Мускава тата Киева пымалли ҫул уҫӑ, тесе пӗлтерчӗҫ.

Унтанпа татах икӗ эрне иртрӗ. Фашистла писакӑсен ирӗксӗрех хӑйсен сасне йӑвашлатмалла пулнӑ. Вӗсем пачах урӑх, ҫӗнӗ сӑмахсемпе ҫырма пуҫларӗҫ. Ҫак ҫӗнӗ сӑмахсем гитлерла шайкӑ Германин ҫиҫӗм пек хӑвӑрт ҫӗнтермелли планӗсем ӑнӑҫлӑ пулманни ҫинчен нимӗҫ халӑхне майӗпен ӑнлантарма пуҫланине кӑтартса параҫҫӗ. Гитлерла суеҫсем, хӑйсен вулаканӗсемпе итлекенӗсем мӗн илтнине часах манса каясси ҫине шанса, ҫакӑн пек панкама тытӑннӑ: совет территорийӗсемпе хулисене тытса илесси вӗсен операцийӗсен тӗллевӗ пулса тӑмасть иккен; вӗсем халӗ: фронт линийӗсенче мӗнле те пулин улшӑнусем пулни «пысӑк вырӑн йышӑнса тӑмасть», теҫҫӗ; вӗсен ирӗксӗрех Хӗрлӗ Ҫарпа совет авиацийӗн хӑватне йышӑнма тивет; вӗсем туйса илмелли чылай статьясем пичетлесе кӑлараҫҫӗ, вӑл статьясем хӑйсем нумаях пулмасть панканине пачах хирӗҫ калаҫҫӗ, вӗсем хӑйсем улталанӑ Германи халӑхне: малашне ССР Союзне хӑвӑрт ҫӗнтересси ҫинчен калакан пӗлтерӳсене кӗтмелле мар, тесе ӳкӗтлеҫҫӗ.

Советӑн хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсем противника хирӗҫ тӑрасси вӑйлансах пырать. Фашистсен стратегиллӗ планӗсем куҫ умӗнчех арканса пыраҫҫӗ. Ҫавна пула Гитлер урмаллипех урнӑ, Германин верховнӑй командованине улӑштарнӑ. Фашистсем Мускав, Ленинград, Киев тата Одесса ҫине сывлӑшран пырса тапӑнни ӑнӑҫлӑ пулманни те ҫавнах кӑтартса парать. Нимӗн йӗркесӗр тата ним тӗлли-паллисӗр пырса бомбӑсем пӑрахни те вӑрҫӑ ӗҫӗшӗн усӑллӑ пултӑр тесе тунӑскер мар, вӑл ӗҫсем чӑннипе мӗнлине Германи халӑхӗнчен пытарас шутпа, тахҫанах тума пулнӑ ҫӗнтерӳсем ҫинчен мухтанса кӑшкӑрнине Мускава йӑлтах аркатса тӑкни ҫинчен суйса пӗлтернисемпе витес шутпа туни ҫеҫ пулса тӑрать.

Фашистла каннибалсем ҫухалса кайнӑ. Вӗсем хӑйсен пропаганди саракан ниме киревсӗр хыпарсене те асӑрхамаҫҫӗ. «Совет ҫарне пӗтерсе тӑкасси ҫаплах пырать-ха. Нимӗҫ салтакӗсем большевиксем хыттӑн хӗснине тытса чарса тӑраҫҫӗ», — тесе пӗлтернӗ июлӗн 28-мӗшӗнче Берлинри радио. «Германи верховнӑй командованийӗ пулса тӑнӑ положение тӳрлетме пултарӗ, тесе шутлас пулать», — шикленсе паллӑ тӑвать нимӗҫсен «Франкфуртер цейтунг» ятлӑ фашистла хаҫачӗ. Ҫакӑ вӑл вӑрҫӑн малтанхи кунӗсенче ҫӗнтересси пирки мухтанса каланӑ демагогиллӗ сӑмахсенчен пит инҫетре тӑрать!

Совет халӑхӗ лайӑх пӗлсе тӑрать: ҫавӑн пек ҫырма пуҫлани вӑл пирӗн тӑван Хӗрлӗ Ҫар тӑшмана хирӗҫ геройла ҫапӑҫнинчен килнӗ. Совет тылӗ ҫак кунсенче тӑван ҫӗршыва хӳтлекенсем ҫинчен, фронт ҫинчен, партизансен геройла кӗрешӗвӗ ҫинчен, пирӗн пехотӑн, летчиксен, танкистсен, артиллеристсен, моряксен, зенитчиксен тата мӗнпур йышши войскӑсен боецӗсен мухтавлӑ ӗҫӗсем ҫинчен пӗтӗм чӗрери ӑшӑ кӑмӑлпа шухӑшлать.

Тӑшмана хирӗҫ вӑйлӑран та вӑйлӑн ҫапӑҫса, Хӗрлӗ Ҫар чаҫӗсемпе соединенийӗсем ӑна калама ҫук хыттӑн ҫӗмӗреҫҫӗ. Германин чылай дивизийӗсене пӗтерсе тӑкни ҫинчен, фашистсен горючисӗр тӑрса юлнӑ тата вӗсем ҫӗр айне туса хунӑ танкӗсем ҫинчен, нимӗҫсен тылӗнче партизансем пӗтерсе тӑкнӑ транспорт колоннисем ҫинчен Совет Информаци Бюровӗ пӗлтернине ССР Союзӗнчи граждӑнсем пысӑк хаваслӑхпа вулареҫ. Ҫак пӗчӗк ҫитӗнӳсем вӗсем — малашне фашистла йыткӗтӗвӗсене татах та вӑйлӑн ҫӗмӗрессин пуҫламӗшӗ ҫеҫ пулса тӑраҫҫӗ.

Анчах, Хӗрлӗ Ҫарӑн ӑнӑҫлӑ кӗрешӗвӗшӗн савӑнса, ҫитес кӗрешӳ ҫӑмӑл пулать тесе хамӑра пӗр минутӑлӑха та лӑплантарма юрамасть пирӗн. Тӑшман вӑйлӑ, чее, сӗмсӗр; унӑн резервисем пӗтсе ҫитмен-ха. Фашистсем, Хӗрлӗ Ҫар вӑйлӑн хирӗҫ тӑнине путарса лартас, ҫитӗнӳ тӑвас шутпа, хӑйсен мӗнпур вӑйӗсене хурӗҫ. Пирӗн пысӑк испытанисем витӗр тухмалла пулать. Фашистсен юнлӑ шухӑшӗсене аркатса ярасси, Германи наступленине тытса чарасси, Гитлер ҫарӗсене поражени кӳресси — пирӗн вӑйсенчен, организованноҫрен килет. Ҫӗнтерӳ тӑвас шутпа пӗтӗм вӑйсене хумалла, фронтри кашни салтакӑн тата тылри кашни ӗҫҫыннийӗн хӑйӗн пӗтӗм вӑйӗсене, кирлӗ пулсан ҫӗнтерӳшӗн хӑйӗн пурнӑҫне те пама хатӗр тӑмалла.

Пирӗн вӑйсем — вӗҫӗмсӗр нумай. Урса кайнӑ тӑшман ӑна кашни кунах туйса илет. Тӑван ҫӗршыва, унӑн ирӗклӗхне тата никама пӑхӑнмасӑр пурӑнассине хӳтлеме халӑхӑн миллионшар массисем ҫӗкленчӗҫ. Аслӑ Сталин ертсе пынипе, Хӗрлӗ Ҫарӑн, Флотӑн, авиацин боецӗсемпе командирӗсем, ССР Союзӗнчи мӗнпур ӗҫҫыннисем, хӑйсен большевикла партийӗ тавра пӗтӗҫнӗскерсем, эпир татӑклӑнах ҫӗнтерессине ҫирӗппӗн шанса тӑраҫҫӗ, вӗсем совет хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен хӑватне кашни кунах вӑйлатса пыраҫҫӗ, асса кайнӑ юнлӑ фашизм валли татӑклӑ поражени тата вилӗм хатӗрлеҫҫӗ.

Эпир ҫӗнтеретпӗрех!

(«Правда» умстатьи, июлӗн 30-мӗш).

Ыраш вырма тухнӑ

ҪӖРПУ, июлӗн 30-мӗш. (Хамӑр корр. телефон тӑрӑх). Вырӑнӗ-вырӑнӗпе ыраш пулса ҫитет. Чурачӑк ялсоветӗнчи Молотов ячӗпе тӑракан колхоз июлӗн 30-мӗшӗнче ӑвӑс пек пулнӑ ыраша вырма тухрӗ. Колхозра 3 бригада. Ӗҫлеме пултараканcем 105 ҫын. Туртӑм вӑйӗ тата кӳлмелли хатӗрсем ҫителӗклӗ.

Колхозӑн пурӗ 168 гектар ытла тырӑ вырса кӗмелле. Вӗсем тырпула 5 кун хушшинче вырса пӗтерме шутлаҫҫӗ.

Июлӗн 31-мӗшӗнче уйрӑм участоксенче вырма «Броневик», «Красная Поварня», «Стахановец», «Красный флот» колхозсем тухаҫҫӗ.

Г. ПЕТРОВ.

КАЛИНИНО, июлӗн 30-мӗш. (Телефон тӑрӑх). Июлӗн 29—30-мӗшсенче районра 15 колхозра пулса ҫитнӗ вырӑнсенче ыраш вырма тухрӗҫ. Кӑкшӑм ялсоветӗнчи «Красноармеец», «Знамя труда» колхозсем тата Ермошкинӑри Калинин ячӗпе тӑракан колхозсенче иккӗмӗш кун ӗнтӗ тырӑ выраҫҫӗ.

И. СОЛОВЬЕВ.

Совет Информаци Бюровӗнчен

(1941 ҫулти июлӗн 29-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ)

Июлӗн 29-мӗшӗ хушшинче пирӗн войскӑсем Новоржев, Невель, Смоленск тата Житомир енӗсенче противника хирӗҫ ҫапӑҫнӑ.

Уйрӑмӑнах Смоленск енче питех те вӑйлӑ ҫапӑҫусем пулса иртнӗ, унта пирӗн чаҫсем, чылай контрударсем туса, противника вӑл йышӑннӑ позицисенчен хӗссе кӑларнӑ, ӑна йывӑр ҫухатусем кӳнӗ.

Фронтӑн ытти участокӗсенче разведка пулса пынӑ тата вырӑнӗ-вырӑнӗпе ҫапӑҫусем пулнӑ.

Пирӗн авиаци, ытти войскӑсемпе пӗрле, противникӑн пӗр ҫӗре пухӑнса тӑнӑ чаҫӗсене хирӗҫ кӗрешнӗ. Июлӗн 27-мӗшпе 28-мӗшӗнче пирӗн авиаци нимӗҫсен 74 самолетне персе антарнӑ. Пирӗн 51 самолет пӗтнӗ.

Июлӗн 28-мӗшпе 29-мӗш хушшинче ҫӗрле нимӗҫ самолечӗсем Мускав ҫине пырса тапӑннӑ чухне пӗлтерӳре кӑтартнӑ пек 9 самолет мар, нимӗҫсен 10 самолетне персе антарнӑ.

* * *

Майор Серов командир пулса ертсе пыракан полк нимӗҫсене икӗ кун хушши атакӑланӑ. Иккӗмӗш кунӗнче каҫ пулнӑ тӗле Германи войскисен группин командованийӗ пирӗн полк наступленине чарса лартма хӑтланнӑ. Красноармеецсене хирӗҫ фашистсен ӳсӗр салтакӗсем атакӑна тухнӑ. Совет пулеметчикӗсем вӗсене 80—100 метр сывӑха янӑ та кайран тӳрех персе ӳкерме пуҫланӑ. Икӗ кун хушшинче майор Серов ертсе пыракан полк боецӗсем нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене пин ҫынна яхӑн пӗтерсе тӑкнӑ тата 120 салтакпа 25 офицера тыткӑна илнӗ. Нимӗҫсен 14 танкне, тӗрлӗ калибрлӑ 17 орудине, 126 мотоцикл, 7 миномет тата 22 автомашина пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Бронемашина командирӗ лейтенант Хвалов тӑшман тылне разведка тунӑ чухне фашистсен вӗтлӗхре пытанса тӑракан 6 танкне асӑрханӑ. Хӑюллӑ лейтенант тӑшман патне вӑрттӑн пырса ӑна тӳрех персе пӗтерсе тӑкма йышӑннӑ. Айлӑм урлӑ хӑвӑрт каҫнӑ хыҫҫӑн Хвалов юлташ нимӗҫсен машинисем патне ҫывӑхах пырса ҫитнӗ, вӑл вӗсем ҫине вӑйлӑн пеме пуҫланӑ. Пӗр минута хушшинче икӗ танка ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Нимӗҫсен ытти машинисен экипажӗсем люксене хупнӑ вӑхӑтра Хвалов юлташ татах икӗ танка ҫӗмӗрнӗ. Тепӗр икӗ танкӗ тарма тытӑннӑ.

* * *

Курмышов командир пулса ертсе пыракан подразделени, фашистла захватчиксен тылӗнче ҫапӑҫаканскер, тӑшманӑн пӗр ялта вырнаҫнӑ чаҫне атакӑланӑ. Урамри ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 80 яхӑн салтакне вӗлернӗ, виҫҫӗшне тыткӑна илнӗ. Пирӗн боецсем тӑшман бронемашинипе автомобильне персе ҫӗмӗрсе ҫунтарса янӑ. Нимӗҫсен штабӗн хаклӑ докуменчӗсене туртса илнӗ. Фашистсен тыткӑнӗнчен аманнӑ 10 красноармееца ҫӑлса кӑларнӑ.

* * *

Утлӑ разведчиксем Идеатулинпа Лепец красноармеецсем, М. ятлӑ юханшыв патӗнче дозорта тӑнӑ чухне, шывӑн тепӗр енче нимӗҫсен 3 салтакӗ мотоциклпа килсе ҫитнине асӑрханӑ. Вӗсем пирӗн енчи вырӑнсене ӳкерсе илме тытӑннӑ. Красноармеецсем винтовкӑсенчен персе мотоцикла ҫӗмӗрсе тӑкнӑ, 2 фашистне амантнӑ. Виҫҫӗмӗшӗ тарнӑ. Разведчиксем юханшывӑн тепӗр енне ишсе каҫнӑ, унта пысӑк мар плот тунӑ та ун ҫине мотоциклпа пулемета хунӑ тата пӗр аманнӑ фашистне илнӗ.

Тыткӑна лекнӗ фашист штаба илсе пырсан хаклӑ сведенисем панӑ.

* * *

Партизансен отрячӗсене хирӗҫ кӗрешме нимӗҫсен ирӗксӗрех бронемашинӑсем, танксем, орудисем тата пулеметсемпе хӗҫпӑшалланнӑ мотоциклистсене ытларах та ытларах уйӑрма тивет. Анчах та партизансен отрячӗсем фашистсен пысӑк чаҫӗсене хирӗҫ кӗрешмелли тактикӑна ӑнӑҫлӑн вӗренсе пыраҫҫӗ. Нумаях пулмасть нимӗҫсен отрячӗ Ж. ятлӑ ялта партизансен отрячӗ ҫӗр каҫма вырнаҫни ҫинчен хыпар илнӗ. Яла хупӑрласа илнӗ хыҫҫӑн, Германин бронемашинисем яла ҫӗмӗрсе кӗрсе кайнӑ та пысӑк шӑтӑксене кӗрсе ӳкнӗ. Виҫӗ броневик шӑтӑксенче пулнӑ минӑсем ҫине пырса тӑрӑнса сирпӗнсе кайнӑ. Яла ҫулӑм ҫавӑрса илнӗ. Ҫунакан ҫуртсен ҫуттипе усӑ курса, партизансем нимӗҫ мотоциклисчӗсем ҫине пулеметсенчен питех те тӗллӗ пенӗ. Ҫапӑҫура нимӗҫсен 5 бронемашинине тата 12 грузовикне пӗтерсе тӑкнӑ. Партизансен аллине пулеметсемпе пӗрле 32 мотоцикл лекнӗ. Фашистла отрядӑн вуншар салтакӗсемпе офицерӗсем вилсе юлнӑ.

* * *

Гитлерӑн Финляндири тарҫисем фашистла Германипе тунӑ союза пур майсемпе те ырлаҫҫӗ. Нимӗҫсен фашистла заправилисем, хӑйсен черечӗпе, официальнӑй сӑмахсенче Финляндие «шанчӑклӑ союзник» тесе пӗлтереҫҫӗ. Анчах нимӗҫ фашисчӗсем финсене кураймаҫҫӗ, финн халӑхӗ вара гитлеровецсене хӑйӗн чи ирсӗр тӑшманӗ тесе шутлать. Тыткӑна лекнӗ нимӗҫ ефрейторӗ Фердинанд Доренталь, тыткӑна лекнисен лагерьне вырнаҫтарнӑскер, лагерь начальникне: мана финсемпе пӗрле ан усрӑр, тесе каланӑ. Доренталь ҫапла каласа панӑ: «Эпӗ — ариец, таса мар финн сыснисемпе пӗрле пурӑнма мана питех те кичем». Финсем хӑйсем енчен лагерь начальникӗнчен «пыйтланса кайнӑ ҫӗтӗк-ҫатӑксене» — нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене вӗсем патӗнчен аяккалла илсе кайма ыйтнӑ. Тыткӑна лекнӗ финн Пауль Луконнен ҫапла каласа панӑ: «Нимӗҫсем пирӗн ҫӗршыва пырса кӗнӗ хыҫҫӑн Финлянди никама пӑхӑнмасӑр пурӑнасси пӗтрӗ. Германин асса кайнӑ офицерӗсем финн салтакӗсем ҫине хӑйсен тарҫисем ҫине пӑхнӑ пек пӑхаҫҫӗ. Финляндире выҫлӑх, анчах нимӗҫсем ҫӗршыва ҫав-ҫавах ҫаратаҫҫӗ».

* * *

Нумай миллионлӑ Совет халӑхӗ фабрикӑсене, заводсене, шахтӑсене, электростанцисемпе колхозсен уйхирӗсене фашистла шпионсемпе диверсантсенчен тимлӗн сыхлаҫҫӗ. Сӗм ҫӗрле Н-ски нефть промыслин территорине ют ҫын пырса кӗнӗ. Нефтяниксем ӑна ҫийӗнчех тытса вырӑнти охранӑна илсе пынӑ. Вӑл фашистсен агенчӗ пулнӑ. Ҫӗрле Р. местечкӑран инҫех мар уҫланкӑ тӗлӗнче фашистсен темиҫе самолечӗ курӑннӑ. Йывӑҫсем хыҫне пытанса, колхоз кӗтӳҫӗсем Г. Андрияновпа П. Фомин юлташсем самолет ҫинчен парашютистсен отрядне антарнине асӑрханӑ. Колхозниксенчен пӗри сӑнаса тӑма юлнӑ, тепри лаша ҫине утланса ҫар чаҫне вӗҫтернӗ. Старший лейтенант Белозеров подразделенийӗнчи красноармеецсем пырса ҫитсен, нимӗҫ парашютисчӗсен десантне хӑвӑрт хупӑрласа илсе пӗтерсе тӑкнӑ.

Н-ски фронт ҫывӑхӗнчи ялхуҫалӑх артелӗнчи колхозница Петрова юлташ хирте ӗҫленӗ. Сасартӑк вӑрмантан хӗҫпӑшаллӑ ҫын сиксе тухнӑ, хулана каймалли ҫул ҫинчен, ҫав ҫул тӑрӑх вырнаҫнӑ ялсем, совхозсемпе фермӑсем ҫинчен ыйтма пуҫланӑ. Ҫак паллӑ мар ҫын колхозницӑна иккӗлентернӗ. Унтан инҫетерехре, уй хӗрринче, вӗтлӗх хыҫӗнче, колхозница Лукерья Алексеева ӗҫленӗ. Хӑлха илтмен ҫын пек пулса, Петрова юлташ, хӑйӗн юлташӗ илттӗр тесе, паллӑмар ҫынпа пит хыттӑн калаҫнӑ. Петрова юлташӗ часах ялсовета чупса кайнӑ. Истребительнӑй дружинӑри колхозниксем хӑвӑрт пырса ҫитнӗ. Фашистла бандит вӗсене хирӗҫ пеме хӑтланнӑ, анчах ӑна хӗҫпӑшалсӑрлатнӑ та ҫар чаҫне илсе кайнӑ.

Вӑрҫӑ ӗҫне вӗренеҫҫӗ

Комсомолецсемпе комсомолкӑсем хӑйсене шанса панӑ ӗҫсене пурне те чыслӑн пурнӑҫлама тӑрӑшаҫҫӗ. Оборонӑн Государственнӑй Комитечӗн Председателӗ Сталин юлташ радио тӑрӑх тухса каланӑ хыҫҫӑн, вӗсем нихӑҫанхинчен те хастарлӑрах ӗҫлеме пуҫларӗҫ.

Уйрӑмӑнах вӑрҫӑ ӗҫне вӗренесси комсомолецсем хушшинче аванланса пырать. Комсомолецсем ПВХО, ГСО кружокӗсенче вӗренеҫҫӗ, санитари групписем организацилеҫҫӗ. Районра 102 санитари группи организациленӗ — вӗсенче 730 ҫын вӗренеҫҫӗ. Ҫак кунсенче «Броневик» колхозри комсомол организацинчи комсомолецсем 128 ҫынна, «Шурӑм пуҫ», «Оборона», «Кутанар», «Хӗрлӗ Октябрь» колхозсенчи организацисенче 412 ҫынна ПВХО нормисене пама вӗрентсе кӑларчӗҫ.

Тимӗр-тӑмӑр пухас ӗҫе те комсомолецсем лайӑх йӗркелесе янӑ. Йӗкӗрвар ялӗнчи комсомолецсем 1500 килограмм, Ҫӗнӗ Салара 1500 килограмм, «Хӗрлӗ Октябрь» колхозра 1500 килограмм, «Ӗмӗт» колхозра 230 килограмм тимӗр пухнӑ. МТС-чи комсомол организацинчи комсомолецсемех 7 тонна тимӗр-тӑмӑр пухнӑ. Ку ӗҫ пур колхозсенче те ӑнӑҫлӑн сарӑлса пырать.

А. ВАСИЛЬЕВ.

Оборона ӗҫне вӑйлатса пыраҫҫӗ

Йӗпреҫри ҫыхӑну конторинче ӗҫлекенсем ӗҫ дисциплинине темиҫе хут вӑйлатрӗҫ. Начальник хушнӑ ӗҫсене вӑхӑтра пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ. Ҫаксемпе пӗр вӑхӑтрах ҫар ӗҫне вӗренесси те лайӑхланчӗ. Сывлӑшран килсе тапӑннинчен тата химиллӗ тапӑнуран сыхланма вӗренеҫҫӗ. Самозащита групписем организациленӗ. Ҫыхӑну конторин таврашӗнчи ҫӳп-ҫапсене пӗтӗмпех шӑлса тасатнӑ. Ҫуртсем патӗнче шыв лартнӑ, хӑйӑр тата огнетушительсем хатӗр.

Ф. КИРИЛЛОВ.

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: фашистсен самолечӗсене ӑнӑҫлӑн сирсе янӑ хыҫҫӑн А. В. Климов командир зенитчиксемпе калаҫать. (ТАСС).

Ҫӗршыв оборонин фончӗ валли

ССР Союзӗнчи халӑхсен ҫулпуҫӗ Сталин юлташ Хӗрлӗ Ҫара пулӑшма, тӑшмана ҫӗмӗрсе тӑкма мӗнпур вӑйсене пама чӗнсе каланине совет ҫӗршывӗнчи миллионшар патриотсем хӗрӳллӗн йышӑнчӗҫ. Фабрикӑсемпе заводсенче, колхозсемпе совхозсен хирӗсенче хастарлӑн ӗҫленипе вӗсем ирсӗр тӑшмана ҫӗмӗрсе тӑкма хӑйсен тӑван Хӗрлӗ Ҫарне пулӑшаҫҫӗ. Тӑван ҫӗршыва пӗтӗм чӗререн юратса тӑракан нумай рабочисем, колхозниксем, интеллигентсем оборона валли ҫӗнӗ средствӑсем мобилизацилемешкӗн халӑхӑн уйрӑм фондне тума сӗнчӗҫ. Пиншер ҫынсем хӑйсен перекетленӗ средствисене оборона фондне хываҫҫӗ, вӑл средствӑсене СССР Государство банкӗн отделенийӗсенче йышӑнаҫҫӗ. Ҫав укҫа-тенкӗсене хӗрӗхмӗш раздел тӑрӑх Союз бюджечӗн счечӗ ҫине кӗртеҫҫӗ. Вӑл счет «Ҫӗршыв оборонин фончӗ» ятлӑ. Укҫа-тенкӗсемпе пӗрле тӗрлӗрен хаклӑ япаласем те хураҫҫӗ, вӗсен хакне ҫулте асӑннӑ фонда кӗртеҫҫӗ.

Столицӑра пурӑнакансенчен нумайӗшӗ Мускав хулинчи банк отделенийӗ урлӑ оборонӑн халӑх фондне ылттӑнпа кӗмӗл япаласене параҫҫӗ.

СССР халӑх артисчӗ А. А. Остужев Мускав хулинчи банкӑн Коминтерновски районри отделенине 3 пин тенкӗ хывнӑ, ӑна оборона фондне куҫарма ыйтнӑ. Мускаври Кировски районри ҫыхӑну контори пӗр паллӑ мар ҫынран 170 тенкӗлӗх кивӗ ылттӑн укҫа пакечӗ тата 13,5 грамм ылттӑн-лом илнӗ. Ҫыхӑну контори вӗсене Госбанка панӑ. Е. В. Лебедянцеваран 1679,5 грамм туртакан кӗмӗл чайник, Ф. А. Андрусевичран — 20,2 грамм туртакан ылттӑн-лом илнӗ тата ыт. те.

Хуласемпе ялсенчен, пирӗн тӑван ҫӗршыври инҫетри кӗтессенчен оборона фондне вӗҫӗмсӗр нумай поступленисем пыраҫҫӗ. Совет халӑхӗ хӑйӗн аслӑ ҫӗршывӗ валли оборонӑн хӑватлӑ фондне тӑвать. (ТАСС).

Ҫӗршыв оборонине вӑйлатма

КАНАШ. Ӗҫҫыннисен патриотизмӗ кунран-кун сарӑлса вӑйланса пырать. Халлӗхе фронтра ҫапӑҫма пултарайман кашни ӗҫҫынни тылра паттӑрлӑ ӗҫ туса Хӗрлӗ Ҫара пулӑшма, тӑван ҫӗршыв оборонине тӗреклетме тӑрӑшать. Рабочисем, комсомолецсем воскресниксем туса ҫӗршыв оборонин фондне вуншар пин тенкӗ укҫа параҫҫӗ. Вагонсем юсакан завод коллективӗ воскресник туса темиҫе пин тенкӗ ӗҫлесе илнӗ. Коллектив ҫак суммӑна ҫӗршыв оборонин фондне панӑ. Чугун ҫул узелӗнче июлӗн 20-мӗшӗнче воскресниксем туса иртернӗ. Ҫак кун деповецсем вуншар ҫын ӗҫлесе паровозсем юсанӑ, 100 килограмм тӗслӗ металл пухнӑ, ҫаксене пурне те ҫӗршыв оборонин фондне панӑ.

И. КОРНИЛОВ.

ВӐРМАР. Потребитель кооперативӗсем илнӗ пӗтӗм тупӑшран пайщиксем 20 процентне илме тивӗҫлӗ. Анчах та вӗсем ҫак укҫана илмеҫҫӗ, ӑна ҫӗршыв оборонин фондне параҫҫӗ. Халӗ пур кооперативсенче те уполномоченнӑйсен пухӑвӗсем пулса иртнӗ. Вӗсем ҫӗршыв оборонин фондне 27.000 тенкӗ укҫа пама йышӑннӑ. Ҫавӑн пекех кооперативсем оборот средствинчен 135 000 тенкӗ укҫана социализмлӑ тӑван ҫӗршыв оборонин фондне пама килӗшнӗ.

СӖНТӖР. Июлӗн 29-мӗшӗнче районри потребитель кооперативӗсенче уполномоченнӑйсен пухӑвӗсем пулса иртнӗ. Ҫав пухусенче пайщиксем кооперативсем илнӗ пӗтӗм тупӑшран 20 процентне мӗнле расходласси ҫинчен сӳтсе явнӑ. Уполномоченнӑйсен пухӑвӗсем ҫак укҫана ҫӗршыв оборонин фондне пама йышӑннӑ.

5 пин тенкӗ

Пирӗн ҫӗршыв ҫине килсе тапӑннӑ тӑшмана ҫӗмӗрсе тӑкас ӗҫе хӑвӑртлатма Оборона фончӗ тунине Тарабай ялсоветӗнчи колхозниксем пысӑк кӑмӑлпа ырлаҫҫӗ. Ялсовечӗ Оборона фондне валли 5 пин тенкӗ укҫа хывать.

Тарабай ялсовечӗн председателӗ **ШОРНИКОВ.**
Парторганизаци секретарӗ **МАКАРОВ.**

Хӗрлӗ Чутай районӗ.

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен черетлӗ пресс-конференцинче

Ютҫӗршыв корреспонденчӗсен июлӗн 29-мӗшӗнче пулнӑ черетлӗ пресс-конференцинче Совет Информаци Бюровӗн начальник заместителӗ **С. А. Лозовский** юлташ нимӗҫ пропагандин ӑнӑҫсӑр хӑтланӑвӗсем ҫинчен, вӑл совет войскисем тытса илнӗ тата нумаях пулмасть пичетлесе кӑларнӑ секретлӑ документсем, Германин главнӑй командованийӗ хатӗрленӗскерсем, чӑн документсем мар тесе хыпар сарма хӑтланни ҫинчен каласа панӑ. Нимӗҫсем химилле вӑрҫа хатӗрленни ҫинчен калакан документсем пур тенине малтан Германи пропаганди Финляндири радио урлӑ хирӗҫлеме пӑхрӗ, анчах кайран ССР Союзне хирӗҫ пыракан вӑрҫӑра нимӗҫсен фашистла войскисем отравляющи веществосемпе анлӑн усӑ курма хатӗрленни пулнине Берлинри радио ирӗксӗрех йышӑнчӗ.

Химилле вӑрҫӑ ҫинчен калакан документсем пирки пӑтрашса кайсан, Гитлер Геббельса уголовниксем хушшинче ҫӳрекен правилӑпа — ҫирӗппӗн ӗнентерсе паракан фактсене кӑтартса панӑ чухне нимӗн те каламалла мар, пурне те хирӗҫлемелле текен правилӑпа усӑ курма хушнӑ пулмалла. Ҫакӑн пек кӑтарту илнӗ хыҫҫӑн, Германири пропаганда министерстви ҫапла пӗлтернӗ: нимӗҫ фашисчӗсем Турци ҫине тапӑнма хатӗрленнине кӑтартакан документсем, пичетре тухнӑскерсем, «пулмин япаласем» кӑна иккен. Ҫапах та, паллӑ ӗнтӗ, документсемпе карттӑсен подлинникӗсене Турцин Мускаври посолне г-н Актая кӑтартнӑ, ҫавӑн пекех вӗсене ютҫӗршывсен корреспонденчӗсем те курнӑ. Ҫав документсем чӑн пулнине никам та хирӗҫлемен.

Ҫапла ӗнтӗ, гитлеровецсем темӗнле пӑркаланса та тата темӗнле чееленсен те, пӗтӗм тӗнчешӗн ҫакӑ паллӑ пулса тӑрать: Германи правительствипе Германи командованийӗн пуҫӗнче тӑракан уголовнӑй преступниксен шайкин вӑрӑ-хурахла ӗҫне тупса палӑртнӑ.

Лозовский юлташ ютҫӗршывсен корреспонденчӗсене Германири пропаганда министерствин «кӑвакалӗсем» ҫине, тӗнчери инҫетри кӗтессенче вырнаҫса тӑракан хаҫатсен йӑвисенчен вӗҫсе тухаканскерсем ҫине, ҫавӑрӑнса пӑхма сӗнет.

Японири «Ници-ници» хаҫат хӑйӗн Берлинри корреспонденчӗн июлӗн 26-мӗшӗнчи пӗлтерӗвне пичетлет, унта ҫапла каланӑ: «Германи войскисен авангарчӗ паян Ленинграда савӑл пек шӑтарса кӗнӗ», тенӗ. Уҫҫӑнах паллӑ ӗнтӗ, нимӗҫсен авангарчӗсем мар Ленинграда савӑл пек шӑтарса кӗнӗ, пачах урӑхла, Германин суя пропаганди Японири «Ници-ници» хаҫата «савӑл пек шӑтарса кӗнӗ».

Тепӗр кӑвакалӗ Болгарири «Слово» хаҫатра тухрӗ, вӑл пичетленӗ статьяра ҫапла каланӑ: Мускавра «асфальтлӑ тротуарсем ҫук, автомобильсем ҫук, ҫынсем выҫӑллӑ-тутӑллӑ ҫӳреҫҫӗ», тенӗ.

Совет Союзӗ ҫинчен ҫакӑн пек суйса элекленине илтсен, пуриншӗн те паллӑ икӗ йӗркеллӗ сӑвӑ аса килет:

«Кала: мӗн чухлӗпелен
Сутӑнтӑн, ирсӗр ҫӗлен».

Совет Информаци Бюровĕнчен

(1941 çулти июлĕн 30-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ)

Ыран июлĕн 30-мĕш тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем Невель, Смоленск тата Житомир енĕсенче противника хирĕç вăйлăн çапăçнă.

Пирĕн авиаци, çĕр çинчи войскăсемпе пĕрле, противникăн мотомехчаçĕсемпе пехоти тата артиллерийĕ çине пыра-пыра çапнă.

* * *

Старший лейтенант Смелов командир пулса ертсе пыракан батальона тăшман темиçе кун хушши вăйлăн атакăланă. Смелов юлташ, противникăн вăйĕсене хавшатса, нимĕçсене контратакăпа ответлеме йышăннă. Батальонри боецсем çĕрле сылтăм флангри пĕр участока минăсем лартса тухнă. Ирхине фашистсем, пирĕн батальона тепĕр хут атакăлама хăтланнă чухне, минăсем лартса тухнă участока пырса лекнĕ. Минăсем çурăлса кайнипе нимĕçсен 8 танкне пĕтерсе тăкнă тата нумай салтакĕсене вĕлернĕ. Вăйлăн çапнă фашистсене йĕркене кĕме памасăр, совет батальонĕнчи боецсем тăшмана флангран атакăланă та çĕмĕрсе тăкнă. Танка хирĕç перекен 12 оруди, 22 станковăй пулемет, нумай винтовкăсем тата боеприпассем туртса илнĕ.

* * *

Сержант Громов юлташăн орудийнăй расчечĕ çине фашистсен истребителĕсем пиллĕк хутчен тапăннă, анчах кашни хутĕнчех пысăк çухатусем туса каялла чакнă. Громов юлташăн батарейинчи зенитчиксем, нимĕçсен атакисене сире-сире ярса, виçĕ «Мессершмитта» персе антарнă тата темиçе самолетне пысăк сиен кӳнĕ.

* * *

Н-ски танковăй часть тăшманăн инçетри тылне кайса килнĕ. Унти ялсенчен пĕринче танкистсем фашистсен вуншар автомашинисене тата боеприпассен склачĕсене тупса палăртнă. Лейтенант Пирожковăн подразделенийĕ яла пысăк хăвăртлăхпа пырса кĕнĕ те тăшман машинисене гусеницăсемпе таптама пуçланă. Нимĕçсен 60 автомобильне пĕтерсе тăкса, танкистсем артиллери складне тата бензин цистернине чĕртсе янă. Каялла таврăннă чухне Пирожков юлташăн подразделенийĕ И. ялĕ патĕнче нимĕçсен автоколоннине кĕтмен çĕртен пырса çапнă. Колоннăна сапаласа янă. Радиостанцине, нумай мотоциклсем, легковой тата грузовой машинăсем туртса илнĕ. Ял районĕнчи çулсем çинче нимĕç салтакĕсен виллисем питĕ нумай выртса юлнă. Вĕлернисен хушшинче Германин 135-мĕш полкĕн командирĕ майор Брухно пулнă.

* * *

Нимĕç фашисчĕсен войскисен тылĕнче хĕрешекен партизансен отрячĕсем тăшмана хирĕç пысăк та хăюллă выступленисем тума пуçлаççĕ. Колхоз председателĕн Г. юлташăн отрячĕ, пушă вăрманта противникăн пытанса тăракан танкĕсен колоннине тупса палăртнă та, колонна йĕритавраршĕнчи вăрманта вут чĕртсе янă. Нумай танксемпе машинăсем çунса кайнă. Литовецсен Ю. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизанла отрячĕ У. районĕнче фашистсен бензин турттарса пыракан автоколоннине çĕмĕрсе тăкнă. П. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячĕн разведчикĕсем Хĕрлĕ Çарăн регулярнăй чаçĕсене противникăн питĕ тĕплĕн пытанса вырнаçнă авиабази çинчен пĕлтернĕ. Тепĕр кунне тул çутăлас умĕн совет бомбардировщикĕсен виçĕ звени фашистсен 13 самолетне пĕтерсе тăкнă. Н. районĕнче партизансем противникăн каялла чакакан чаçĕсем çине тапăннă. Шурлăх урлă хывнă дамбăна минăласа тата кĕперсене взрыв туса çĕмĕрсе, партизансем нимĕçсен пехоти çине пĕр таттисĕр пеме пуçланă. Фашистсен 100 салтакĕ ытла вилнĕ тата аманнă.

* * *

Хĕвелтухăçри фронтран нимĕçсен хулисене илсе пыракан аманнă çынсен хисепĕ питĕ нумай пулнă пирки, Германире врачсем тата медицина сестрисем питĕ нумай çитменни сисĕнет. Больницăсем тата врачсен персоналĕсем çитмен пирки, нимĕçсен радио станцийĕ çынсене медицинăллă пулăшусăрах пурăнма чĕнет. Анчах ку та пулăшмасть. Суранланнă вуншар пин салтаксем медицинăллă пулăшусăр тăрса юлаççĕ. Юлашки кунсенче Германи влаçĕсем Югославири тата Грецири нумай врачсемпе медицина сестрисене мобилизацилене, вĕсене ирĕксĕрех поездсем çине лартса Германие илсе кайнă. Афинăра, Пирейра, Белградра тата Загребре нимĕç салтакĕсем грексен тата югославецсен вуншар врачĕсене, вĕсем фашистла лазаретсене каясшăн мар пулнăшăн, тискеррĕн хĕнесе пĕтернĕ.

* * *

Тыткăна парăнакан нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсене совет войскисем «нимĕнле сăлтавсăрах» пере-пере вĕлереççĕ тесе, Германири информаци бюровĕ хăй шухăшласа кăларнă тискер элеке сарать.

Совет Информаци Бюровĕ çав пĕлтерӳве, малтан тӳçласа вĕçне çитиех шутласа кăларнăскере, тĕрĕс мар тесе сирсе ярать.

* * *

Хĕрлĕ Çар чаçĕсем нимĕçсен 25-мĕш артиллери полкĕн штабĕн документчĕсене туртса илнĕ. Вĕсен хушшинче нимĕçсен çĕр çинчи çарĕсен главнăй командованин генеральнăй штабĕнчи уйрăм назначениллĕ отдел ярса панă 76-мĕш №-лĕ документ, «офицерсемпе унтер-офицерсене пĕлтермелли секретлă материал» текенскер, уйрăмах интереслă. Асăннă материалсенчен темиçе сыпăк илсе кăтартатпăр: «Алкогольпе ӳсĕрĕлнине пула пĕр стрелок ыттисен умĕнчех çапла каланă: «Эпĕ çак мундирĕ тăхăнса çӳреме тата Гитлер правительстви пек правительствăшăн службăра тăма намăсланатăп», тенĕ. Стрелока асаплантарса вĕлерме приговор йышăннă. Пĕр стрелок хăйĕн çырăвĕсене войско чаçĕнче пурнăç начар пулни тата салтаксем кӳренни çинчен çырнă. Вăл çапла каланă: «Гитлерла Германи вилмелле», тенĕ. Çакăншăн ăна вĕлерме приговор йышăннă. Пĕр канонир фронтра хăйĕн чаçне çапăçăва ярас умĕн пытанас шутпа, чаçрен пăрахса кайнă. Ăна тытса чарнă. Канонира вĕлерме приговор йышăннă. Пĕр старший стрелок хăйĕн отделенийĕ çапăçма пуçланă чухне отделенирен пиллĕк хутчен пăрахса кайнă. Вăл тылри чаçсем патне пырса хутшăннă, çапăçу пĕтсен çеç вăл хăйĕн отделенине каялла таврăннă. Юлашкинчен ăна вĕлерме приговор йышăннă».

* * *

Совет хулисемпе ялĕсенчи ĕçсыннисем продовольстви продуктисене ытларах туса кăларма выранти пуян ресурссемпе усă кураççĕ. Алтай крайĕнчи Троицки ялĕнче районри апатçимĕç комбиначĕнчи работниксем çырла тата сад çимĕçĕсенчен ĕçме-çимесем тумалли цех тунă. Ташкентри «Красный пищевик» артель правленийĕ сад çимĕçĕсен тата пахча-çимĕçсен цехне организациленĕ, вăл цех вуншар тонна варенье, повидло, джем, томат-пюре, баклажан тата йӳçĕтнĕ купăста туса кăларать. Çăнăха перекетлĕн расходласа, артель куллен планран ирттерсе 100-шер килограмм макарон, вермишель тата ытти çимĕçсем туса кăларать. Калинин облаçĕнчи 22 апатçимĕç комбиначĕ выранти шывсенче пулă тытас ĕçе ăнăçлăнах организациленĕ. «Знамя Октября» машиностроени заводĕнчи работниксем подсобнăй хуçалăха лайăх организациленĕ. Подсобнăй хуçалăхăн сысна ферминче халĕ 300 сыснана самăрлатма вăйлă апат çине тăратнă. Кăмпа ӳстермелли 25 грибница тунă. Подсобнăй хуçалăхăн кролик ĕрчетекен ферминче 4 пине яхăн кролик пурăнаççĕ. Заводри столовăйсем хăйсен хуçалăхĕнчен куллен симĕс пахча-çимĕçсем илсе тăраççĕ. «Красное Знамя» фабрикăра кайăк-кĕшĕк ĕрчетекен пысăк ферма уçнă. Фермăра фабрикăри рабочисемпе служащисен çемьисен членĕсем ĕçлеççĕ.

Вăрçă вăхăчĕ хушнă пек ĕçлеççĕ

СЕНТЕРВĂРРИ. Юртакассинчи «Искра» колхоз утă çулса пĕтернĕ. Государствăна 97 центнер утă панă. Пур колхозниксем те, Гитлерăн бандичĕсене хăвăртрах çапса аркатма, Хĕрлĕ Çара мĕнпур вăйпа пулăшма тăрăшаççĕ. Фронтри юлашки хыпарсем вĕсене питĕ интереслентереççĕ. Вĕсем кашни кунах колхоз клубне пухăнса радио итлеççĕ. Утă çулнă вăхăтра колхозниксене агитаторсем отечественнăй вăрçă фронтĕнче пирĕн Хĕрлĕ Çар паттăрла çапăçни çинчен ăнлантарса панчĕç.

Колхозниксем пысăк тухăçлăхпа ĕçлеççĕ. Çак кунсенче колхоз арманне 5 кун хушшинче пĕвелесе пĕтерчĕç. Мирлă вăхăтра ку армана 12—13 кун хушши пĕвеленĕ.

60 çулхи колхозница А. Данилова юлташăн икĕ ывăлĕ фронта кайнă. Вăл хăй колхозра ĕçлет.

— Эпĕ ватă пулин те, килте ларма вăйсăр çын мар. Колхозра ыттисемпе танах ĕçлеме пултаратăп, — тет вăл.

Колхоз пурлăхне сыхлакан С. Губин юлташ государство умĕнчи обязательствăсене срокчен тӳлесе татнипе Хĕрлĕ Çара пулăшать. Вăл колхоз пурлăхне 10 çул хушши сыхласа пурăнать. А. И. Харитонова юлташ 100 тенкĕлĕх заем çырăннă. Халĕ вăл заем укçине пĕтĕмпех тӳлесе татнă.

«Вăрçă вăхăтĕнче ялхуçалăх налогĕпе халăхран илекен подоходнăй налог çумне вăхăтлăх надбавка тăвасси çинчен» СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указа вуланă тыççăн П. Егоровпа Т. Ильин ялхуçалăх налогне срокчен тӳлерĕç.

«Искра» колхоз çĕнĕ тырă пиçесси кĕтмесĕрех государствăна 40 центнер пăрçа, 10 центнер тулă кайса панă. Уйри тырпула кĕске вăхăтра пуçтарса кĕртме план тунă. Колхозниксене пурне те планпа паллаштарнă. Тырă вырма икĕ жнейка хатĕрленĕ. Кашни жнейка çумне машиноведсем, кĕлте çыхакансем, пучах пухакансем уйăрса çирĕплетнĕ.

3 молотилка хатĕрленĕ. Пĕр молотилка шывпа ĕçлет. Кашни молотилка çумне машинăсене лайăх пĕлекен Н. Челиверов, С. Кириллов, Н. Прусков юлташсене çирĕплетнĕ.

Ĕç вăхăтĕнче 50 ача валли ясли организациленĕ. Вĕсене валли çителĕклĕ тарах продукт хатĕрленĕ.

Г. ЗАКАМСКИЙ.

Вырăнти хаçатсем тăрăх

Цехри паллă агитатор

Çĕмĕрлери древкомбинат коллективĕ халь нихăçанхинчен те хастарлăн ĕçлет. Рабочисем государство вĕсенчен мĕн чухлĕ продукци ыйтать, çавăн чухлĕ продукци туса кăларассишĕн кĕрешеççĕ.

Кашни цех, смена, бригада хăйне панă плана ирттерсе тултарать. Ик-виç норма тултарса ĕçлекенсен хисепĕ ӳссех пырать. Кашни цехрах вĕсем вуншарăн шутланаççĕ.

Производствăра ĕçлекенсенчен хăшпĕрисем Хĕрлĕ Çара кайрĕç. Анчах вĕсем ĕçленĕ станоксемпе аггрегатсем пĕр минута та ахаль тăмарĕç. Хĕрлĕ Çара, фронта каякансен вырăнне вĕсен помощникĕсем, хĕрарăмсем тăчĕç.

Çар ĕçне вĕренесси те аван пырать. Цехсенче туринче те сывлăшран килсе тапăнасран сыхланма, санитари ĕçне, Ворошиловла тĕл пеме вĕренеççĕ. Ку тĕлĕшпе ятарласах кружоксемпе группăсем организациленĕ т. ыт. те.

Çак ыйтусене куллен çутатса пырса массăна организацилес тĕлĕшпе цехсенче туха тăракан стена хаçачĕсем пысăк ĕç тăваççĕ. Стена хаçачĕсем те хăйсен ĕçĕсене чылаях урăхлатса çĕнетрĕç. Вĕсем ĕçри лайăх примерсене вăхăтра çутатса пыраççĕ, массăна çĕнĕ çитĕнӳсем тума мобилизацилеççĕ.

Пирĕн умра июлĕн 17-мĕшĕнче тухнă «Стахановец» стена хаçачĕн 8-мĕш номерĕ. Унта 5 заметка пичетленĕ. Пысăк мар вĕсем. Умстатья вырăнне «Цеха оборона крепоçĕ тăвар» ятлă заметка. Вăл пĕтĕмпех те пĕр пĕчĕк колонка çеç йышăннă. Анчах хаçат çав пĕчĕк статьярах пысăк ыйтăва кирлĕ пек çутатса панă.

«...Çынвĕлерен фашистсем пирĕн çĕршыв çине килсе тапăннине ответлесе пирĕн 3-мĕш номерлĕ цех коллективĕ июль планне ирттерсе тултарассишĕн кĕрешет. Цехри стахановецсем: Иван Яковлев, Федор Максимов, Григорий Огадеров кашни сменăра икшер-виçшер норма тăваççĕ. Вĕсем пек ĕçлекенсем цехра сахал мар. Пирĕн задача, — тесе вĕçлет хаçат, — цеха оборона крепоçĕ тăвасси».

«Июль планне тултаратпăр» ятлă заметкăна смена мастерĕ Байняшев юлташ çырнă. Автор машиннăй залри рабочисен ĕçри хастарлăхĕ мĕнле ӳссе пыни çинчен каласа парать. «Пирĕн рабочисем, — тет вăл, — производствăри чăн-чăн совет патриотизмне кăтартаççĕ. Çамрăк рабочи, ФЗО шкулĕнче вĕреннĕ Антропов кашни кун нормăна 130—150 процент тултарать, фрезеровщик Михаил Перепелкин 1,5—2 норма тăвать...».

Хаçатăн тепĕр колонкинче противогаз тата унпа мĕнле усă курмалли çинчен калакан статья пичетленĕ. Ку та аван. Рабочисем ăна кашни кану вăхăтĕнчех пухăнса вулаççĕ.

«Красный металлист» хаçата механически тата 5-мĕш номерлĕ цехри партгруппа, комсомол тата профсоюз организацисем кăлараççĕ. Унăн редакторĕ — çамрăк комсомолка Хоричева юлташ. Юлашки 16-мĕш номерне июлĕн 22-мĕшĕнче кăларнă. Хаçат паянхи кун цех умĕнче тăракан ĕçсене çутатса парать.

«Фашистла бандитсене çапса аркатма Хĕрлĕ Çара мĕн чухлĕ металл, мĕн чухлĕ самолет, танк, снаряд кирлĕ, çавăн чухлĕ памалла — çавăн пек совет халăхĕн шухăш-кăмăлĕ. Аслă çулпуç Сталин юлташ тавра таччăн пĕтĕçнĕ совет халăхĕ фашистла вăрăхурахсене ĕмĕрлĕхех тĕп тăвĕ. Çĕнтерӳ пирĕн алăра пулать!

Пĕтĕм вăя тăшмана хирĕç çапăçма!» тесе çырать хаçат умстатьяра.

Ытти заметкăсенче хаçат рабочисене ĕç нормисене 2—3 хут ирттерсе тултарма, çар ĕçне вĕренме чĕнет. «Çар ĕçне пурте пĕр çын пек пулса вĕренер!» тет вăл.

Çавăн пекех, пĕрремĕш номерлĕ цех коллективĕн хаçачĕ «Пильщик» та производство ыйтăвĕсене тĕплĕн çутатса пырать. «Пирĕн цех коллективĕ апрель уйăхĕнчех II-мĕш кварталти производство заданийĕ çинчен сӳтсе-явса, çурçул планне июнĕн 26-мĕшне тултарма, планран ирттерсе 400 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларма пулнăччĕ, — тет хаçат. — Эпир хамăрăн сăмаха пурнăçларăмăр. Цех çурçул планне июнĕн 15-мĕш тĕлне тултарчĕ, июнь уйăхĕнче вăл планран ирттерсе государствăна 64.373 тенкĕлĕх продукци пачĕ.. Хальхи вăхăтра рабочисем татах та пысăкрах хăвăртлăхсемпе ĕçлеççĕ. Трифонов юлташ бригади куллен плана 195 процент, Алексеев бригади — 220 процент, Ширяев бригади — 280 процент тултараççĕ...»

«Пильщик» хаçат 8-мĕш номерте цехри рабочисем халăх ополченийĕн ретне илме ыйтса заявленисем йышлăн пани çинчен çырнă.

4-мĕш номерлĕ цехра та стена хаçачĕ туха тăрать. Вăл та номертен номере çĕнĕ ĕçсем çинчен, рабочисен ĕçри хастарлăхĕ ӳссе пыни çинчен çырать. Ахальтен мар ăна кашни рабочи, работница юратса вулать, хаçат ĕçне активлăн хутшăнать. Юлашки вăхăтра хаçат çине çырса тăракансен хисепĕ те нумай ӳсрĕ. Çавăн пекех, ытти цехсенче те рабочисем хаçатра ытларах хутшăнса ĕçлеме пуçларĕç.

ХАР. ЛИСИН.

ÇĔМĔРЛЕ. (Хамăр корр.)

Пирĕн опытлă участок

СОВЕТСКОЕ. Кăçалччен Килдĕшри туллимар вăтам шкул участокĕнче çĕрулми, купăста, сухан тата помидорсăр пуçне нимĕнле çимĕçех те лартса ӳстермен. Кăçал вĕренекенсене ялхуçалăх ĕçне хăнăхтарас шутпа шкул участокĕнче 150 сорт ытла тĕрлĕ çимĕçсем лартрăмăр. Вĕсенчен купăста 18 сорт, помидор — 17 сорт, хăяр—12 сорт т. ыт. те.

Кок-сагыз та пирĕн сăнавлă участокра аван ӳсет. Вăл халĕ чечеке ларать.

Пирĕн çĕнĕ сад пур. Унта эпир улмуççисем, сливăсем тата тĕрлĕ çырла йывăççисем лартрăмăр.

Сăнав участокĕ çинчех пиллĕк клумба çинче 30 сорт ытла тĕрлĕрен чечексем ӳсеççĕ.

Ачасем шкул участокĕнче ĕçленипе пĕрлех, колхозра та аван ĕçлеççĕ.

Пирĕн шкул участокне колхозниксем пырса кураççĕ, вĕсем пирĕн ĕçе ырлаççĕ.

Çамрăк натуралистсен кружокĕн руководителĕ **Н. УСОВ.**

Вăрçă обстановкинчи партиллĕ ĕç

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ, июлĕн 28-мĕш. (ТАСС спецкорĕ). Хĕрлĕ Çар чаçĕсенче, подразделенийĕсенче партиллĕ хĕрӳллĕ ĕç пĕр минутăлăха та чарăнса тăмасть, халĕ ăна пĕр тĕллевпе — фашистсене çĕнтерес ĕçе организацилессине пăхăнтарнă. Комиссарсемпе политработниксем, красноармеецсен речĕсене пĕтĕçтерсе, тăван çĕршыв мухтавĕшĕн геройла ĕçсем тума боецсемпе командирсене хăйсен примерĕпе хавхалантараççĕ.

Н-ски подразделенири кĕçĕн политрук Шальнов подразделенири парторгпа Стацура юлташпа пĕрле пĕр кун хушшинче огневой точкăра темиçе хутчен те пулать, вăл хăюллăхпа паттăрлăхăн, хастарлăхăн тĕслĕхĕсене кăтартать.

Çапăçу вăхăтĕнче коммунистсемпе комсомолецсем хăйсен примерĕпе беспартийнăйсене хавхалантараççĕ, кирек мĕнле боевой заданине те, йывăрлăхсене тата хăрушлăха пăхмасăр, пурнăçа мĕнле кĕртмеллине кăтартаççĕ.

Танк командирĕ тата капитан Крючков ертсе пыракан 27-мĕш танковăй ротăри парторг Леденеев юлташ фашистсене пĕр хут çеç мар çĕмĕрнĕ. Нумаях пулмасть ун умне çакăн пек задача лартнă—пирĕн обоза фронтăн малти линине пыма май туса памалла. Леденеев юлташ танкĕ тăшмансене çĕмĕрсе, таптаса пынă. Леденеев огневой точкăсенваррине çĕмĕрсе кĕрсе кайнă. Тăшманăн огневой точкисене çĕмĕрсе, таптаса пынă. Леденеев хыççăн коммунист Гордиенкопа комсомолец Залевский та хăйсен танкĕсемпе тăшман çине ыткăннă. Советăн хăрушă машинисем хурçă гусеницăсемпе фашистсене таптаса лăчăрканă, вĕсене умранах пенĕ. Тăшман войскисене аркатса янă. Пирĕн çĕр ытла автомашина действующи чаçсем патне ăлле кайнă.

...Çапăçу лăпланнă. Нумай подразделенисенче парти пухăвĕсенче халь анчах вĕçленнĕ хаяр çапăçусен итогĕсене тăваççĕ. Коммунист-фронтовиксем парти пухăвĕсене вăрçă пынă çĕрти хăрушă обстановкăра ирттерме хăнăхса çитнĕ. Час-часах парти пухăвĕсем сывлăш çавăрса илмелли кĕске вăхăт хушшинче пуçланаççĕ те, çапăçу хыççăн вĕçленеççĕ. Çапăçура партирипе партире мар большевиксен героизмĕн çĕнĕ примерĕсем палăраççĕ, боецсен, командирсемпе политработниксен боевой опычĕ пуянланать.

Нумаях пулмасть Н-ски чаçĕн подразделенийĕсенче парти пухăвĕсене ирттернĕ. Кун йĕркинче пĕр ыйту — «Пулса иртнĕ çапăçусен урокĕсем тата тăшмана çĕмĕрсе тăкас тĕлĕшри малашнехи задачăсем» çинчен. Тухса калакансем пĕр-пĕрин ĕçĕсемпе паллашнă, уйрăм çитменлĕхсене палăртнă, вĕсене мĕнле пĕтермеллине кăтартса панă. Пухусем активлă иртнĕ, практикăллă результатсем панă. Çав кунах часть çапăçăва кĕрсе кайнă, тăшмана çĕмĕрсе тăкнă, ăна Н. местечкинчен темиçе вунă километр каялла хăваласа янă. Трофейăсем нумай туртса илнĕ, вăл шутра çĕре яхăн мотоцикл. Нимĕçсен темиçе çĕр салтакĕ парăннă, вĕсене тыткăна илнĕ. Чи хаяр çапăçусенче, чи хăрушă вăхăтсенче коммунистсем хăюллăхпа хастарлăхăн чаплă примерĕсене кăтартнине боецсем курса тăраççĕ.

Большевикла партипе беспартийнăйсен анлă массисем хушшинчи тачă çыхăну уйрăмах халĕ, юнлă фашизма хирĕç пыракан таса отечественнăй вăрçă кунĕсенче палăрать.

Политрук Гарбузов партбюро секретарĕ пулса ĕçлекен подразделенире юлашки вăхăтра 50 çын ытла ВКП(б) речĕсене илме ыйтса заявлени панă. Вĕсем совет халăхне пĕтĕм чĕререн парăнса тăнине, тăшмана çĕнтерессишĕн хăйсен пурнăçне те пама хатĕр тăнине хăйсен ĕçĕсемпе кăтартса панă.

Ф. ЖАДАЕВ.

Хăйсен ĕçне юратакансем

Пассажирсенчен чылайĕшĕ поезд çине ларса, хăйсем каяс тенĕ çĕре тухса кайрĕç. Çитес поезда кĕтекенсем вокзал çумĕнчи пĕчĕк пахчана, сип-симĕс курăк çине тухнă. Зал пушанса юлчĕ. Çак вăхăтра уборщицăсем урайне шывпа çуса тасатма тытăнчĕç. Йĕпетнĕ тутăр татăккипе дивансемпе пукансем çинчи тусансене шăла-шăла илеççĕ. Яланах çакăн пек тытаççĕ уборщицăсем пассажирсем поезд килессе кĕтсе ларакан пысăк пӳлĕме. Урăхла пулма та пултараймасть.

Чугунçул вокзалĕнче ĕçлекенсен коллективĕ пассажирсемшĕн тăрăшни çинчен пассажирсем хăйсем лайăх каласа пажеççĕ. «Книга жалоб и предложений» çинче мухтанисĕр пуçне урăх нимĕнех те тупаймастăн. Çак кунсенче Мускав çынни Кислина юлташ килсе кайнă. «Вокзал начальникĕн Гаврилов юлташăн тата кунти ытти работниксен ĕçĕ питех те кăмăла кайрĕ. Лайăх ĕçленĕшĕн, маншăн тăрăшнăшăн тав тăватăп», — тесе çырать вăл. Çавăн пекех Мошкова юлташ та унăн шухăш-кăмăлне тăсса çапла çырать: «...Ĕçе пĕлсе организацилет, çынсемшĕн тата уйрăмăнах ачаллă хĕрарăмсемшĕн тăрăшас тĕлĕшпе ытти станцисенчи работниксем Канаш вокзалĕнчи работниксенчен нумай вĕренме пултараççĕ. Станцăра пĕр поезд çинчен анса тепĕр поезд çине ларнă вăхăт хушшинче маншăн пур енĕпе те канлĕх пулчĕ...».

Вокзал коллективĕ юлашки вăхăтра ĕçе нумай лайăхлатрĕ. Акă эсир поезд çинче пыратăр. Сирĕн умма билет сутакан кассир пырса тухать. «Камăн компостировать тумалли билет пур?,— йăвашшăн ыйтать вăл. Билетне компостировать тутарса, тепĕр поезд çине ларса хăв каяс вырăна тухса каятăн. Станцăна кĕрсе тепĕр хут черет тăрса вăхăт ирттерместĕн. Кирлех пулсан сире çак юлташах плацкарт парать. Чугунçул çинче ĕçлекенсем çакна Аладин меточĕ теççĕ.

Канаш станцийĕ Арзамас тата Хусан станцийĕсемпе ăмăртса ĕçлет. Кашни работник ăмăрту договорĕ тăрăх илнĕ обязательствăсене пурнăçа кĕртме тăрăшать. Тимофеев лайăх ĕçлекен весовщиксенчен пĕри шутланать. Хăйне шанса панă ĕçе вăл чунтан тăрăшса тăвать. Нихăçан та брак çук. Нумаях та пулмасть хăвăрт тумалли ĕç пулнă. Тимофеев хăйпе пĕрле икĕ грузчик илсе тухать. Вăтам шутпа илсен кашни минутăрах вĕсем 287-шер килограмм груз тиесе яраççĕ.

Лайăх ĕçлекен работниксене ку вокзалра нумай илсе кăтартма пулать. Пассажирсене лайăх пăхса тăмалла. Кунти работниксем çакна лайăх ăнланнă.

Т. МАЙОРОВ.

Малта пыракан пĕтĕм этемлĕх— пирĕнпе

Германи фашисчĕсем, хăйсен çĕршывне пылчăкпа юн ăшне таптаса лартнă хыççăн, çур Европăна тенĕ пекех чура туса хурахла çаратрĕç.

Фашизм хăйĕн юнлă аллисене пĕтĕм тĕнче çинелле тăсать. Тискер кайăкла çитнĕ фашизм Совет Союзĕ çине историре нихăçан пулманла ирсĕррĕн тапăннă пирки пĕтĕм цивилизациллĕ тĕнче хаярран тарăхса протестлет. Аслăн шухăшлама пултаракан кашни çынах, вăл кирек ăçта пурăнсан та, Гитлер бандисен юнлă ĕмĕчĕсене питĕ лайăх ăнланать. Ку енчен илсен, Чикагора пулнă митингра тухса каланă ораторсенчен пĕрин сăмахĕсем пит те паллă. Вăл çапла каланă: «Гитлер Совет Союзĕ çине тапăнни—пĕтĕм этемлĕхе хирĕç пыни пулать», тенĕ. Фашистла агрессин çак юлашки актне çапла кăна хакламалла ĕнтĕ.

Гитлеризмăн вăрă-хурахла, империалистла ĕçĕсем пĕтĕм этемлĕхе чура тăвас, «çӳлте тăракан расăна» ытти пур «аялта тăракан» расăсене пăхăнтаракан тăвас йĕрпе пыраççĕ. (Фашистсем хăйсене «çӳлте тăракан раса» теççĕ). Çак бандитла тĕллеве пурнăçа кĕртмешкĕн фашизм пĕтĕмĕшпех суя «наука» тунă. Фашизмăн «раса теорийĕ» вăл—этеме курайманлăх теорийĕ, зоологиллĕ национализм, хăйсен ирĕклĕхĕшĕн, никама пăхăнмасăр пурăнассишĕн кĕрешекен халăхсене хирĕç погромсем тăвас теори пулса тăрать.

Сталин юлташ ВКП(б) XVIII съездĕнче фашистсен «раса теорийĕн» тупсăмне питех те уççăн кăтартса панă. Сталин юлташ ку «теори» çинчен пĕлĕт çĕртен епле инçе, вăл та наукăран çавăн пекех инçе, çак «теорипе» витĕнсе фашизмăн империалистла ĕçĕсем уççăнах пулса пыраççĕ, тесе каланă.

«Расизма» çӳлĕ вырăна çĕклесе, «этем расисем пĕрешкел хаклă мар» текен лозунга кăларса тăратса, расăсене «çӳлте тăраканнисем» тата «аялта тăраканнисем» çине пайласа, гитлеризм Европăри халăхсене хирĕç юнлă походпа тухнă. Фашизм—вилĕм, выçлăх, варварство акса пырать. Гитлер атти пырса пуснă çĕрсем çинче юн юханшыв пек юхать.

Фашизм—пуçпулса тăма тата влаçа алăра тытма тивĕçлĕ пĕртен-пĕр система пулса тăрать тесе, гитлеризм Германири нумай ĕмĕрсем хушшинче тунă культурăна пĕтерсе хунă,—вăл культурăпа иртнĕ вăхăтра Германи тивĕçлипех мăнкăмăлланнă,—Германири наукăна аркатса тăкнă, вăтам ĕмĕрсенчи чи хăрушла ĕçсене тепĕр хут тума тытăннă. Тĕнчипе чапа тухнă кĕнекесене вутра çунтарса янă. Библиотекăсемпе музейсене хупса, пĕтерсе лартнă. Халăха вĕрентес ĕçе çавтери хĕссе хунă, халь унта «чи чаплисем» çеç вĕренме пултараççĕ. Фашистла Германире, темĕнле тĕн символĕ пек, çакнашкал лозунг çутăлса тăрать: «Пурте вĕренмен пултăр! Тĕшмĕшлĕхпе танлашăр!».

Германи халăхĕ асапланнине эпир лайăх ăнланатпăр. Ăна пĕтĕм тĕнчери ĕççыннисем те, пуринчен ытла гитлеровецсем хăйсен хĕçпăшал вăйĕпе «çĕнĕ йĕрке» туса парасшăн пулнă халăхсем ăнланаççĕ. Радио тăрăх каланă сăмахра Иосиф Виссарионович Сталин çапла каланă: «Ирĕклĕхшĕн пыракан çак çапăçура эпир пĕччен пулмăпăр. Çак аслă вăрçăра Европăпа Америкăри халăхсем, çав шутрах Гитлер заправилисем чуралăха кĕртсе ӳкернĕ Германи халăхĕ те, пирĕн шанчăклă союзниксем пулса тăрĕç... Çакă вăл Гитлерăн фашистла çарĕсем чуралантарнине хирĕç тата чуралантарас хăрушлăха хирĕç, ирĕклĕхшĕн тăракан халăхсен пĕрлĕхлĕ фрончĕ пулĕ».

Çапла çав, фашизма хирĕç пыракан вилĕмлĕ тытăçура эпир пĕччен мар! Çакна ССР Союзĕпе Великобритани хушшинче тунă вăрçăллă-политикăллă Килĕшӳ питĕ аван кăтартса парать, — вăл Килĕшĕве пула гитлерла Германин икĕ е ытларах фронтра вăрçмалла пулать. Çакна пĕтĕм тĕнчери çĕршывсенче те вăйлăн саралса пыракан пĕрмухăшлăх движенийĕ те аван кăтартать.

Америкăри, Англири тата ытти çĕршывсенчи рабочисемпе интеллигентсем, паллă ученăйсем фашистла варварсен çĕнĕ преступленине хирĕç, Германи фашисчĕсем Совет Союзĕ çине вăрăхурахла тапăннине хирĕç протестлесе митингсенче резолюцисем йышăнаççĕ.

Пĕтĕм тĕнчери рабочисем, наукăпа культурăн малта пыракан çыннисем хăйсем Совет Союзĕпе пĕр шухăшлă пулни çинчен калаççĕ, ăна пулăшма, тата совет халăхĕпе пĕр пулса, фашизма тĕп тăвиччĕнех кĕрешме сăмах параççĕ. Германире халăх хăйĕн шухăшĕсемпе туйăмĕсене уççăн каласа пама кăштах та пулин пултарнă пулсан, вĕсем Германи халăхне çавтери нумай асап кӳнĕ фашистсен пусмăрне хирĕç пулнă пулĕччĕç.

Ютçĕршывсенчи Жюль Ромэн, Лион Фейхтвангер, Теодор Драйзер, Генрих Манн пек чаплă писательсем хăйсем пĕтĕмĕшпех Совет Союзĕпе пĕр кăмăллă пулни çинчен каласа параççĕ. Америка писателĕ Т. Драйзер çапла çырать: «Вырăссен ĕçĕ яланах, пур çĕрте те чăн-чăн демократи ĕçĕ пулса тăрать». Фашистла Германирен Америкăна эмиграцине кайнă нимĕç писателĕ Г. Манн çапла каланă: «Кам пуриншĕн те тăшман пулса тăни пирки, кама хирĕç кĕрешесси пирки никамăн та иккĕленӳ пулмалла мар», тенĕ.

«Тăшман хаяр та хĕрхенӳсĕр,—тенĕ Сталин юлташ июлĕн 3-мĕшĕнче каланă хăйĕн сăмахĕнче.—Фашизм совет халăхĕсен нациллĕ культурине пĕтерсе хурасшăн, пирĕн халăхсене нимĕçлентерсе вĕсенчен чурасем тăвасшăн».

Францири, Бельгири, Голландири, Данири, Норвегири, Югославири, Грецири парăнтарнă халăхсем халь фашистла чуралăхăн мĕнпур асапĕсене тӳсеççĕ ĕнтĕ. Вĕсем халĕ пирĕн тăванлă мухтавлă паттăр Хĕрлĕ Çар çине, хăйĕн пĕтĕм ул.пла кĕлеткипе çĕкленсе тăнă совет халăхĕ çине пысăк шанчăкпа пăхса тăраççĕ. Фашизм пусмăрĕ айне лекнĕ Европăри халăхсем Гитлер режимĕ часах пĕтессе ĕненеççĕ.

Инçетри Инди халăхĕсем Совет Союзĕ майлă пулса, ăна хӳтлессишĕн сас параççĕ, фашистсене хирĕçле демонстрацисем Румынипе Венгрире те пулса иртеççĕ. Чуралантаракансене хирĕç партизанла вăрçă саралнăçемĕн саралса пырать.

Европăри оккупациленĕ вырăнсенче чура тунă халăхсен асапĕсем вĕсен кăмăлне çирĕплетеççĕ: фашистсем мăшкăлласа, хăйсен пӳтсĕр аттипе таптанă тăван çĕршывне чĕререн юратни Совет çĕршывне, ирĕклĕхе хӳтлесе халăхсене фашизма пăхăнмалла мар тăвассишĕн кĕрешекен çĕршыва юратса кăмăлласине ӳстерет.

Тĕнчери халăхсем Совет Союзĕ ирĕклĕх, чăн-чăнах культура çĕршывĕ пулнине аван пĕлеççĕ. Совет ученăйĕсем наукăпа культурăн мĕнпур чаплă деятелĕсен традицийĕсене малалла атлантарса пыраççĕ.

Пĕтĕм тĕнчери обществăллă шухăш пирĕн майлă! Тĕнчере пит те çирĕп ĕненӳ пур. Çутă кун тĕттĕм каçа çĕнтернĕ пекех, ирĕклĕхпе демократишĕн кĕрешекен халăхсем этемлĕхе каялла, варварствăпа çынçиенсен вăхăчĕсем патнелле çавăрасшăн тăрăшакан тискер кайăкла фашизма çĕнтерсе, пĕтерсе хурĕç.

СССР Наукăсен Академийĕн Президенчĕ академик

В. КОМАРОВ.

Сӗнтӗрвӑрринчи катка-пичке заводӗнчи нумайӗш рабочисем хӑйсене халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтса заявленисем параҫҫӗ. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: катка-пичке цехӗ; унта ӗҫлекенсем пурте халӑх ополченийӗн ретне кӗме заявлени панӑ, цех плана 150—230 проц. тултарать.

Е. ЦЫГАНОВ фото-ӳкерчӗкӗ.

Шупашкар хулинчи хӗрарӑмсен пухӑвӗ

Ҫак кунсенче Шупашкар хулинчи хӗрарӑмсен пухӑвӗ пулса иртрӗ. Пухӑва предприятисенче, учрежденисенче, шкулсенче, больницӑсенче ӗҫлекен стахановкӑсем, пурӗ 280 ҫын пухӑннӑ. СССР Верховный Совечӗн депутачӗ тата ЧАССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ З. А. Андреева юлташ хальхи вӑхӑтри лару-тӑру ҫинчен доклад туса пачӗ. Хӑйӗн докладӗнче Андреева юлташ фашизм хӗрарӑмсен чи усал тӑшманӗ пулса тӑни ҫинчен, вӑл хӗрарӑмсене совет влаҫӗ панӑ телее каялла туртса илме ӗмӗтленни ҫинчен каласа пачӗ.

Андреева юлташ хӑйӗн докладӗнче Шупашкар хулинчи нумай хӗрарӑмсем тӑван ҫӗршыв оборонишӗн хӑйсен ирӗкӗпе фронта кайма килӗшни ҫинчен каларӗ. Хӗрарӑмсем фронта кайнӑ упӑшкисем, ывӑлӗсем, пиччӗшӗсем вырӑнне фабрикӑсемпе заводсене ӗҫлеме кӗрсе, кӗске вӑхӑтрах тӗрлӗрен машинӑсемпе ӗҫлеме хӑнӑхнӑ. Ҫавӑн пекех пирӗн хӗрарӑмсем ПВХО, ГСО значокӗсем илнисем нумай.

Доклад тӑрӑх хӗрарӑмсем нумай тухса каларӗҫ. Госбанкра ӗҫлекен Прокопьева юлташ ҫапла каларӗ:

— Пирӗншӗн, хӗрарӑмсемшӗн, фашизм пек хаяр, усал тӑшман урӑх ҫук. Фашизм Европӑри хӗрарӑмсене тӳсме ҫук асап, нуша тата чуралӑх патне илсе пычӗ. Вӑл хӗрарӑмсен упӑшкисене, ывӑлӗсене, пиччӗшӗсене ҫӗршерӗн, пиншерӗн пӗтерет. Фашизм хӗрарӑмӑн правине туртса илсе ӑна ҫын шутӗнчен кӑларса, мӗскӗн тарҫӑ тӑвать. Фашизм оккупациленӗ ҫӗршывсенчи хӗрарӑмсене фашистла салтаксем валли тунӑ публичнӑй ҫуртсене ирӗксӗрлесе яраҫҫӗ. Вӗсене вилӗмпе хӑратса фашистла офицер аллине параҫҫӗ.

Фашизм Европӑри пӗчӗк государствӑсене ҫӑмӑллӑнах оккупацилеме пултарчӗ пулсан, пирӗн ирӗклӗ тӑван ҫӗршыва вӑл нихӑҫан та хӑй аллине илес ҫук. Гитлерӑн ирсӗр планӗ нихӑҫан та пурнӑҫа кӗрес ҫук! Пирӗн чаплӑ Хӗрлӗ Ҫар, Тинӗс-Ҫар Флочӗ тата сталинла летчиксем Сталин юлташ ертсе пынипе фашистла бандӑсене ҫӗр ҫинчен ӗмӗрлӗхех сирсе ывӑтӗҫ!

Госбанкра ӗҫлекен хӗрарӑмсем вӑрҫӑ пуҫлансан малтанхи кунсенчех оборона ӗҫне вӗренме тытӑннӑ. Коллективра 4 хӗрарӑм санитарнӑй постсен курсӗнчен вӗренсе тухнӑ, 8 ҫын медсестрасен курсӗнче вӗренеҫҫӗ, санитарнӑй дружина курсӗнче 11 ҫын вӗренет, 2 ҫын донорта тӑраҫҫӗ, 23 ҫын ПВХО нормине панӑ. Красноармеец Обуховӑн арӑмӗ санпостсен семинарӗнче вӗренсе пӗтернӗ те, халӗ медсестрасен курсӗнче вӗренет. Хӗрлӗ Ҫара хӑй ирӗкӗпе кайнӑ Смирнов юлташ арӑмӗ ВКП(б) ретне кӗнӗ.

Бараева юлташ: манӑн виҫӗ пичче Хӗрлӗ Ҫарта тӑван ҫӗршыва хӳтлесшӗн кӗрешеҫҫӗ. Эпӗ те вӗсенчен кая юлма пултараймастӑп. Эпир упӑшкапа иксӗмӗр те халӑх ополченине ҫырӑнтӑмӑр, тесе калать.

Врач Рябушкина юлташ пур хӗрарӑмсене те донор пулса аманнӑ красноармеецсене пулӑшма чӗнет.

Пӗр шухӑшлӑ пулса йышӑннӑ резолюцире хӗрарӑмсен пухӑвӗ Шупашкарти хӗрарӑмсене Хӗрлӗ Ҫара пулӑшас, тыла ҫирӗплетес тӗлӗшпе татах та ытларах ӗҫлеме чӗнет.

В. ИГНАТЬЕВ.

17 сехет пӗр канмасӑр ӗҫленӗ, груза тивӗҫлӗ ҫӗре срокра янӑ

Канаш станцин деповӗнче политикӑллӑ агитаци ӗҫӗ кулленех вӑйланса пырать. Агитаци ӗҫне производствӑллӑ заданисене ӑнӑҫлӑн тултарассипе ҫыхӑнтарса туса пыраҫҫӗ. Канаш деповӗнчи агитатор Сергеев юлташ машинистсем тата ремонт бригадинче ӗҫлекен рабочисем хушшинче политикӑллӑ агитаци ӗҫне лайӑх организациленӗ.

Совет Информаци Бюровӗн пӗлтерӗвӗнче илсе кӑтартнӑ комплекслӑ бригада июлӗн 20-мӗш ыран тенӗ чухне каллех тылри паттӑрла ӗҫе кӑтартрӗ. Бригада нимӗн канмасӑр 17 сехет хушши ӗҫлесе Канаш тата ытти станцисем урлӑ каякан икӗ паровоза юсанӑ. Ҫак ӗҫре слесарьсем Черкасов, Золотухин, Ефремов, Паночкин, Петров, Трофимов тата Абросимов юлташсем чаплӑ пример кӑтартрӗҫ. Вӗсем ҫак икӗ паровоза юсама кӑнтӑрла 12 сехетре тытӑнса ирхине 5 сехетчен ӗҫленӗ. Вӗсен пӗртен-пӗр шухӑш пулнӑ: васкавлӑ груза тытса тӑрас мар тесе паровозсене хӑвӑрт юсасси. Паровозсене срокчен юсанӑ, грузсене нимӗн тытса тӑмасӑр тивӗҫлӗ ҫӗре янӑ.

П. СЕРГЕЕВ.

Партизан пулнӑ ҫынсем хӑйсене халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтаҫҫӗ

Яблоновкӑри (Шӑмӑршӑ р.) Михаил Филиппович Алексеев граждӑн вӑрҫин ҫулӗсенче партизансен отрядӗнче пулса ютҫӗршыв интервенчӗсене хирӗҫ ҫапӑҫнӑ. Вӑл халӗ те ӗнтӗ хӑйне халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтса заявлени панӑ.

Алексеев юлташ хӑйӗн ҫырӑвӗнче ҫапла ҫырать:

«Эпир тӑваттӑн пӗр тӑван, граждӑн вӑрҫи вӑхӑтӗнче пурсӑмӑр та ютҫӗршыв интервенчӗсене хирӗҫ ҫапӑҫрӑмӑр. Ун чухне те совет халӑхӗ, Сталин юлташ ертсе пынипе, тӑван ҫӗршыва тӑшмансенчен сыхласа хӑварчӗ. Халӗ те, Сталин юлташ ертсе пынипе, фашизма ҫӗмӗрсе тӑкӑпӑр.

Халӗ манӑн ывӑл Хӗрлӗ Ҫарта, гитлерла бандӑна хирӗҫ кӗрешет. Ҫамрӑксенчен юлмастӑп, мана та халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтатӑп.

Хамӑр республикӑри партизан пулнӑ ҫынсене пурне те халӑх ополченийӗн ретне кӗме чӗнетӗп. Эпир, партизан пулнӑ ҫынсем, кирлӗ вӑхӑтра алла пӑшал тытса граждӑн вӑрҫин ҫулӗсенчи пекех тӑшмана хирӗҫ паттӑррӑн ҫапӑҫӑпӑр.

Граждӑн вӑрҫин участникӗсем, партизан пулнӑ юлташсем, пурте тӑван ҫӗршыва сыхлама!

Сывӑ пултӑр аслӑ Сталин!»

Ҫавӑн пекех, Шӑмӑршӑ районӗнчи партизан пулнӑ Воронцов тата Кологреев юлташсем те хӑйсене халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтса заявленисем панӑ.

Д. ОБОФОРОВ.

Черепица заводне ӗҫе янӑ

КАЛИНИНО. Чӑрӑш Хирлепри промысла артелӗнче ӗҫлекен рабочисем хӑйсен пӗтӗм ӗҫӗсене вӑрҫӑ вӑхӑтне тивӗҫлӗ пек урӑхлатса ҫӗнетрӗҫ.

Промысла артелӗ кирпӗч тумалли ҫулталӑк программине ытлашшипех тултарчӗ. Черепица тӑвакан завода ӗҫе янӑранпа темиҫе пин штука черепица туса кӑларнӑ. Рабочисем хушшинче социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движени анлӑн сарӑлса пырать. Ӗҫ тухӑҫлӑхӗ икӗ хут ытла ӳснӗ. Кирпӗч тунӑ ҫӗрте ӗҫлекен Алексеев, Сергеев, Максимов т. ыт. юлташсем кулленхи нормӑна икӗ хут тултарса ӗҫлеҫҫӗ.

Рабочисен пурин те пӗр шухӑш — хамӑрӑн мухтавлӑ Хӗрлӗ Ҫара мӗн кирлине кунсерен парса тӑрса, иртӗнсе кайнӑ фашистла йыткӗтӗвне яланлӑхах ҫӗмӗрсе тӑкасси пулса тӑрать.

Ф. ЕГОРОВ.

Колхозсенчи оборона ӗҫӗ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Районри чылай колхозсенче оборона ӗҫне лайӑх вӗренеҫҫӗ. Шӗнерпуҫӗнчи Маяковский ячӗпе тӑракан колхозра, фельдшер А. Андреев ертсе пынипе, 40 ҫамрӑк ГСО кружокӗнчен вӗренсе тухрӗҫ.

Хуракассинчи «Социализм» колхозра та 60 ҫамрӑк ГСО пӗрремӗш сыпӑклӑ значокӗн нормисене панӑ. Вӗсене фельдшерица Е. Степанова ертсе пычӗ. Халь кунта ПВХО значокӗн нормисене пама вӗренеҫҫӗ.

Ҫавӑн пекех, Энтри Базарӗнче те ПВХО ӗҫне вӗренесси аван пырать.

Ускассинчи Сталин ячӗпе тӑракан колхозра комсомол пуҫламӑш организацийӗ тӑрӑшнипе ГСО кружокӗ организацилерӗҫ. Кружокра 37 ҫамрӑк вӗренет. Ҫӗнкассинчи Калинин ячӗпе тӑракан колхозра, Ӗмпӗрт-Туҫа, Чечей-Касси тата ытти ялсоветсенче те оборона ӗҫне аван йӗркеленӗ.

Ф. НИКОЛАЕВ.

Колхозниксен отечественнӑй вӑрҫӑ кунӗсенчи ӗҫӗ

СОВЕТСКОЕ. Отечественнӑй аслӑ вӑрҫӑ пуҫланнӑранпа районри колхозсем халиччен пек мар пысӑк та паха ӗҫсем тӑваҫҫӗ. Вӗсем тӑшмана хӑвӑрт ҫапса аркатма пӗтӗм вӑйсене мобилизацилеҫҫӗ. Халӗ государство умӗнчи обязательствӑсене вӑхӑтра пурнӑҫласа пынипе пӗрлех, уборкӑна хатӗрленес ӗҫе те лайӑх туса пыраҫҫӗ.

Кильдӗшри Степан Разин ячӗпе тӑракан колхоз уборкӑна пур енчен те хатӗрленсе ҫитнӗ. Колхозӑн уйра хӑмӑш пек кашласа ӳсекен кӗрхи тата ҫурхи тырӑсем гектартан 100 пӑтран кая мар тухасса шантараҫҫӗ. Вӗсем таса, пӗр ҫумкурӑкӗ те ҫук. Ӑна хӗрарӑмсемпе шкул ачисем вӑхӑтра тасатса пынӑ.

Колхоз уборкӑна хатӗрленмелли план тунӑ. Халӗ ӗнтӗ ялхуҫалӑх артелӗн кашни членӗ уборка вӑхӑтӗнче мӗн ӗҫ тумаллине пӗлсе тӑрать. Хӑшпӗр арҫынсем фронта тухса кайнӑ пулсан та, ӗҫ вӑйӗ тӗлӗшпе чӑрмавсем ҫук. Колхозниксем малтанхинчен татах темиҫе хут лайӑхрах ӗҫлеҫҫӗ. Уборкӑна хатӗрленес ӗҫе те кӗске вӑхӑтрах туса ҫитерчӗҫ.

Колхозӑн кӑҫал кӗрхи тулӑ 12 гектар, ыраш 245,1 гектар, ҫурхи тулӑ 20 гектар тата ытти культурӑсене те нумай пухса кӗртмелле. Вӗсене пуҫтарса кӗртме ялхуҫалӑх машинисене — икӗ жнейка, икӗ молотилка юсаса лартнӑ. Жнейкӑсем ҫумне зерноуловительсем тунӑ.

Ҫанталӑк йӗпе-сапаллӑ пулсан, авӑн ҫапас ӗҫре кансӗрлӗхсем пулма пултараҫҫӗ. Колхоз ҫакна шута илсе витнӗ итемсене ҫителӗклех тунӑ. Кирек мӗнле ҫанталӑк пулсан та тырпула лайӑх ҫапса типтерлеме май пур. Августӑн 1-мӗшчен тепӗр витнӗ итем тӑваҫҫӗ. Июлӗн 25-мӗшӗнче итемсем ҫинчи ҫӳп-ҫапсене пӗтӗмпех шӑлса тасатрӗҫ тата ҫиелти тӑприне хырса тухрӗҫ.

Вӑрлӑхсене тасатма 3 веялка юсаса лартнӑ тата вӑрлӑхсене типӗтме пӗр зерносушилка хатӗрлерӗҫ. Ҫапнӑ тырӑна хума 18 амбар пур. Вӗсене пурне те дезинфекциленӗ. Кӳлсе ҫӳреме 94 урапа хатӗрленӗ, вӗсем пурте юсавлӑ, ытти транспорт инвентарӗсем те ҫитеҫҫӗ. Кунсӑр пуҫне вӑрлӑхсем турттарма михӗсем, шӑналӑксем кирлӗ таран хатӗрленӗ.

Колхоз ӗҫ вӑйӗпе тата туртӑм вӑйӗпе лайӑх усӑ курать. Шкулсенче вӗренекен 93 ҫамрӑк колхозра пур ӗҫсене те хутшӑнса ӗҫлеҫҫӗ. Уйхир ӗҫне учительсем те хутшӑнаҫҫӗ. Колхоз уборка вӑхӑтӗнче вӑкӑрсемпе те усӑ курма палӑртать. Икӗ вӑкӑрпа кӗлте турттарнӑ ҫӗрте усӑ курас тесе, вӗсене пӑхма Кириллов колхознике хушнӑ.

Колхоз уборка ӗҫӗсене ирттерме МТС-пе договор тунӑ. Ҫавна май тракторсемпе комбайнсем патӗнче ӗҫлеме 10 колхозник тата 10 лаша уйӑрнӑ. Ҫавӑн пекех горючи хураллама 2 ҫын уйӑрнӑ. Кунта кашни ӗҫӗн норми пур. Жнейкӑна икӗ сменӑпа ӗҫлеттерсе 16 гектар вырмалла. Ҫапла колхоз кӗрхи тырӑсене 6 кунта, ҫуртрисене 7 кун хушшинче пухса кӗртме палӑртнӑ. Пӗтӗм ӗҫре йӗркеллӗх туни ҫаксене пурнӑҫлама май парать. Кунпа пӗрлех ҫавасемпе тата ҫурласемпе те усӑ кураҫҫӗ. Машинӑсемпе ӗҫлекен ҫынсем тата кӗлте ҫыхса пыракансем ҫителӗклех пур.

Тырпулсене пуҫтарса кӗртнӗ вӑхӑтра ача ясли тата пӗрлешӳллӗ столовӑй организацилеме палӑртнӑ. Ача яслинче 67 ача пулать. Яслӗ тата столовӑй валли аш-какай, ҫӑнӑх тата ытти продуктсене те кирлӗ чухлех хатӗрленӗ. Бригадӑсенчи стена хаҫачӗсен редакторӗсене тата политчтецсене уйӑрса ҫирӗплетнӗ.

Степан Разин ячӗпе тӑракан колхоз уйри тырпулсене пухса кӗрес ӗҫе туса пынипе пӗрлех, кӗрхи тырӑсене акма та хатӗрленет. Иртнӗ ҫулхи тырӑран вӑрлӑх хатӗрлесе сортланӑ тата кондицине ҫитернӗ.

Колхозниксем хӑйсен ӗҫне фронта пулӑшас кӑмӑлпа туса пыраҫҫӗ. Кунпа пӗрлех государство умӗнчи обязательствӑсене пурнӑҫлама тӑрӑшаҫҫӗ. Колхоз паянхи куна государствӑна 1941 ҫулшӑн ҫӑмарта, ҫӑм парса татнӑ. Аш-какай тӑратмалли кӑҫалхи обязательствӑна тултарнӑ хыҫҫӑн ҫитес ҫулшӑн, аванс йӗркипе, 2,40 центнер панӑ. Государствӑна 47 центнер тырӑ панӑ тата 160 центнер пама хатӗрлесе хунӑ. Колхоз председателӗ коммунист И. Соловьев колхоза лайӑх ертсе пырать.

— Йӑлтах фронт валли!—тесе ӗҫлеҫҫӗ вӗсем аслӑ отечественнӑй вӑрҫӑн кунӗсенче.

Як. СИГАЕВ.
Ник. ПУШКИН.

Хӗрлӗ Ҫара пулӑшма—халӑхӑн хӑватлӑ ополченийӗ. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: Альгешри (Шупашкар р.) «Паха тӗрӗ» артельте ӗҫлекенсем, вӗсем халӑх ополченийӗн ретне илме ыйтса заявленисем панӑ. Сулахайран сылтӑмалла: лараҫҫӗ—Охотин, А. Карпов, Степанов, Соколов; тӑраҫҫӗ—Ермаков, Федоров, Илларионов юлташсем.

М. АНТОНОВ фото-ӳкерчӗкӗ.

Йӗтӗн тата кантӑр хутмалли вырӑнсем йӗркеллӗ пулмалла

Малта пыракан агротехника вӗрентнӗ тӑрӑх ӗҫлесе, пирӗн колхозсем кантӑр тата йӗтӗн тухӑҫне ҫулран ҫулах ӳстереҫҫӗ. Техникӑллӑ культурӑсене уйран ӑнӑҫлӑн пухса кӗнипе пӗрлех, вӗсене сӳс туса хатӗрлес тӗлӗшпе те пысӑк ҫитӗнӳ тунӑ.

Пысӑк пахалӑхлӑ йӗтӗн тата кантӑр сӳсӗ туса илессишӗн ҫине тӑрсах ӗҫлемелле. Кантӑр тата йӗтӗн хутса йӗпетме шыв юхса тӑракан вырӑн суйласа илмелле. Пухӑнса тӑракан вырӑнта шыв ытла йӳҫӗхсе кайнине пула сӳс тума пулӑшакан бактерисем вилсе пӗтеҫҫӗ. Шыв йӳҫӗхсе кайнӑ вырӑнта сӳс тӗсӗ илемлӗ пулмасть. Ҫавӑн пекех тата ҫакна астумалла: кантӑр хутакан вырӑнта известка сахал пулма кирлӗ. Шыв мӗнле иккенне МТС-сенчи агрохимически лабораторисенче тӗрӗслесе пӗлме пулать.

Йӗтӗне тата кантӑра шыв ытла хӑвӑрт юхакан вырӑнта хутма юрамасть, мӗншӗн тесен ун пек чухне кантӑра усӑллӑ бактерисем юхса кайма пултараҫҫӗ.

Пысӑк пахалӑхлӑ йӗтӗн тата кантӑр сӳсӗ туса илес пулсан уйрӑмах ҫаксене асра тытмалла:

Кантӑр хутакан вырӑн ҫӑлкуҫӗнчен аяларахра пулмалла. Кун пек чухне шыва чтарласа тунӑ канав тата вӑлак тӑрӑх кантӑр е йӗтӗн хутнӑ вырӑна юхтарса пыма пулать. Юхса выртакан шывсем ҫинче, шыв тӑракан вырӑна ҫӳлтерехре тытас шутпа, пӗвесем тумалла. Кӳлӗне тултарса пыма шыв запасӗ ҫитессине тӗплӗн шута илмелле. Хутса йӗпетмелли вырӑн тавра ҫирӗплетсе тухма кӑвак, шурӑ тата хӗрлӗ тӑмсем юрӑхлӑ. Кунпа пӗрлех йӗпетсе кӑларсан типӗтме мӗн чухлӗ вырӑн кирлӗ пуласси ҫинчен те манма юрамасть.

Хутса йӗпетмелли вырӑнсене тӑватӑ кӗтеслӗ тӑваҫҫӗ. Кӳлӗ енӗсене тата тӗпне хӑмасемпе е горбульсемпе хытарса тухаҫҫӗ. Кӳлӗ вӑрӑмӗш 9 метр, сарлакӗш 4 метр, тарӑнӗш 2,3 метр пулмалла. Ҫакӑн пек кӳлӗне 3,5—4 тонн кантӑр е йӗтӗн кӗрет. Кӳлӗ енӗсене тата тӗпне ҫирӗппӗн тытӑнтармалла.

Хӑма хушшисемпе шыв тухса кайса ан пӗттӗр тесе, кӳлӗн шал енӗсене ҫӑрса хатӗрленӗ тӑмпа хытарса тухмалла.

Хутма хатӗрленӗ кӳлӗре икӗ шӑтӑк тумалла. Пӗри—аял енчен шыва юхтарса кӑларма, тепри—ҫӳл енчен шыва юхтарса кӗртме.

Йӗтӗн-кантӑр таврашне культурӑллӑ туса хатӗрленӗ кӳлӗсенче хутса кӑларса, пысӑк пахалӑхлӑ сӳс туса илер.

Агроном А. СЕРГЕЕВ.

Махоркӑран пысӑк тупӑш илессишӗн тӑрӑшаҫҫӗ

ҪЕРПӲ. Районри колхозсем махорка культурине 1940 ҫулта лартма пуҫларӗҫ. Иртнӗ ҫулта, пӗрремӗш ҫул ҫеҫ лартнӑ пулсан та, чылай колхозсем махоркӑран пысӑк тупӑш илчӗҫ. «Родина» колхозри махорка ӳстерес тӗлӗшпе ӗҫлекен звено (звеньевочӗ Илья Никифоров) 1,5 гектар лаптӑк ҫинчен 33,17 центнер махорка туса илчӗ. Ҫавӑн пекех «Сталинцы», «Красная Поварня», «Серп», «Цивильстрой» т. ыт. колхозсем те тухӑҫлӑ махорка туса илчӗҫ.

Иртнӗ ҫулхи опытсемпе усӑ курса, районри колхозсем кӑҫал та тухӑҫлӑ махорка туса илессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

«Серп» колхоз 3 гектар лаптӑк ҫине махорка лартрӗ. Ку колхоз (звеньевочӗ Миронов юлташ) махоркӑна районри колхозсенчен малтан лартса пӗтерчӗ. Махорка калчи аван шӑтрӗ. Вӑйлӑ калчасене плантацине куҫарса лартрӗҫ. Махорка халӗ лайӑх ӳсет. Звено членӗсем махорка плантацинчен татӑлмасӑрах ӗҫлеҫҫӗ: ҫӗре кӑпкалантараҫҫӗ, шӑвараҫҫӗ, ытлашши туратсене вӑхӑтра иртеҫҫӗ, чечек тухмаллисене вӑхӑтра татаҫҫӗ тата ытте.

Кӑҫал пирӗн районри 29 колхозра махорка лартрӗҫ. Колхозсем махорка тухӑҫлӑхне ӳстерсе махоркӑран пысӑк тупӑш илессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Агроном Н. АЛЕКСЕЕВА.

Вулав ҫурчӗ лайӑх ӗҫлет

ОКТЯБРЬСКОЕ. Шупашкар Ӗсмӗлӗнчи вулав ҫурчӗ колхозниксемпе тачӑ ҫыхӑнса ӗҫлет. Вулав ҫурчӗ ҫумӗнчи агитколлективра 12 ҫын шутланать, вӗсенчен виҫҫӗшӗ коммунистсем. Вӗсем кашни кунах колхозниксене хаҫатсем ҫинче пичетленнӗ ҫӗнӗ хыпарсем ҫинчен каласа параҫҫӗ, уйрӑм ыйтусем тӑрӑх калаҫусем туса ирттереҫҫӗ. Партипе правительство йышӑннӑ постановленисене срокра пурнӑҫа кӗртме колхозниксене пулӑшса пыраҫҫӗ. Ҫакна май государствӑна аш-какай памалли обязательствӑна пӗтӗмпех тултарнӑ. Ҫавӑн пекех государствӑна ҫӑм та парса татнӑ.

Вулав ҫурчӗ ҫумӗнчи библиотекӑра 800 кӗнеке ытла шутланать. Ялта кӗнеке вулакансен йышӗ ӳссех пырать, библиотекӑна кунне 20 ҫынран кая мар пырса кӗнекесем улӑштарса илеҫҫӗ. Колхозниксем ӗҫрен таврӑннӑ хыҫҫӑн вулав ҫуртне шахмӑтла, шашкӑлла выляма тата радио итлеме пухӑнаҫҫӗ.

Ф. ДАНИЛОВ.

Пирӗн вӑйсем ҫавтери нумай

Германири вӑрӑ-хурахла фашизм Хӗвеланӑҫ Европӑри тата Балканри халӑхсене нихӑҫан пулман асапсем кӳнӗ ӗнтӗ. Тискер вӑйпа, ултавпа, предательствӑпа, намӑса пӗлмен суялӑхпа усӑ курса, фашизм ҫав халӑхсене пӗтӗмпех чура туса хучӗ, вӗсене ним юлмиччен ҫаратрӗ; вӗсене вӑл тӳсмелле мар выҫлӑхпа асаплантарать, вӗсен нациллӗ тивӗҫлӗхне пылчӑк ӑшне таптаса лартать, кӑшт ҫеҫ хирӗҫ калаҫнӑшӑнах айӑпсӑр ҫынсене ҫӗршерӗн персе вӗлерет.

Гитлерӑн вӑрӑ-хурахӗсем, этемлӗхӗн ҫак чи усал тӑшманӗсем, вӑйсӑр ҫӗршывсене ҫӑмӑллӑнах ҫӗнтернипе ним йӗркесӗр мӑнкӑмӑлланса кайса, пирӗн хӑватлӑ держава ҫине урнӑ йытӑсем пек тапӑнма хӑйрӗҫ.

Хӑйсен нимӗнле намӑса пӗлмен тискер ӗҫне хирӗҫ нимӗҫ фашисчӗсем пирӗн Хӗрлӗ Ҫар хӑйсене калама ҫук вӑйлӑн ҫапнине курчӗҫ ӗнтӗ.

Нимӗҫсен фашистла войскисен чи лайӑх дивизийӗсемпе вӗсен чи лайӑх авиаци чаҫӗсене Хӗрлӗ Ҫар ҫапса салатнӑ. Вӑрҫӑн малтанхи виҫӗ эрни хушшинчех вилнисене, суранланнисене, тыткӑна лекнисене шутласан, нимӗҫсем миллион ҫынран кая мар ҫухатнӑ. Ҫӗршер пин нимӗҫ виллисем ҫапӑҫу хирӗнче выртса юлаҫҫӗ.

Анчах пирӗн Хӗрлӗ Ҫарӑн тӗп вӑйӗсем ҫапӑҫӑва тин ҫеҫ кӗреҫҫӗ-ха. Вӗсем хыҫҫӑн, тӑшмана ҫапса аркатмашкӑн, нумай миллионлӑ пӗтӗм Совет халӑхӗ ҫӗкленсе тӑчӗ.

Халӗ, аслӑ историллӗ испытани кунӗсенче, совет халӑхне унӑн мораллӗ-политикӑллӑ пӗрлӗхӗ, вӑл Ленин—Сталин партийӗ тавра, хӑйӗн юратнӑ ҫулпуҫӗ Сталин юлташ тавра тачӑн пӗтӗҫсе тӑни ӑна мӗнешкел чаплӑ вӑйхӑват панине пӗтӗм тӗнче курать.

«Хӗрлӗ Ҫар воинӗсен паттӑрлӑхӗ никамӑнчен те пысӑк», — тенӗ Сталин юлташ. Ҫакна ӗнтӗ пӗтӗм тӗнче йышӑнать, ҫакна пирӗн тӑшмансем хӑйсен ҫурӑмӗсем ҫинче тӳссе курчӗҫ.

Хӗрлӗ Ҫар вӑл — никам ҫӗнтерейми хӑватлӑ вӑй, ун пеккине тӗнче историйӗ те пӗлмен-ха, курман-ха.

Пирӗн войскӑсем малта тӑракан хӑватлӑ ҫар техникипе хӗҫпӑшалланнӑ ҫеҫ мар, вӗсем тата ҫулӑмлӑ совет патриотизмӗпе, тӗрӗс политикӑллӑ ӑнланупа хӗҫпӑшалланнӑ, вӗсем тӗрӗс ӗҫшӗн, хӑйсен ирӗклӗхӗшӗн, хӑйсен чыслӑхӗшӗн, хӑйсен тӑван ҫӗршывӗшӗн ҫапӑҫнине пӗлсе тӑраҫҫӗ.

Хӗрлӗ Ҫар вӑл — калама ҫук ҫирӗп, ӑнлануллӑ дисциплинӑллӑ чӑн-чӑн халӑх ҫарӗ. Унӑн паттӑрла речӗсене, пит те вӑйлӑ хавхаланупа, халӑхӑн ҫӗнӗ вӑйӗсем — рабочисем, хресченсем, интеллигентсем кӗрсе пыраҫҫӗ.

Ҫав хавхаланӑва эпӗ Мускаври призыв пункчӗсенче те, хамӑн чи ҫывӑх научнӑй сотрудниксемпе учениксем хушшинче те курнӑ. Манӑн ученик СССР Наукӑсен Академийӗн аспирант-докторанчӗ Турбин вӑл хӑй, тата унӑн виҫӗ шӑллӗ фронтра тӑван ҫӗршыва ирсӗр те путсӗр тӑшманран сыхласси ҫинчен мӑнкӑмӑллӑн каласа пачӗ.

Совет халӑхӗн тӑван ывӑлӗсен фронтри массӑллӑ героизмӗпе пӗрлех, тылра юлнӑ вӗсен ашшӗсемпе амӑшӗсен, шӑллӗсемпе йӑмӑкӗсен ӗҫри массӑллӑ героизмӗ хӑпарса пырать.

Пӗтӗм совет халӑхӗ нациллӗ уйрӑмлӑхсӑр, арҫынӗ-хӗрарӑмӗ, ҫам миҫе ҫулта пулнине пӑхмасӑр ҫав чаплӑ движенине хутшӑнни мӗн тери вӑйхӑват пулса тӑнине, вӑл епле аван япала пулнине сӑмахпа каласа пама та ҫук.

Совет халӑхӗ — ҫулӑмлӑ патриотсен халӑхӗ пулса тӑрать. Тӑшмана ҫӗнтерессишӗн кӗрешнӗ ҫӗрте унӑн иксӗлми вӑйӗпе хастарлӑхӗ нихӑҫан та пӗтес ҫук.

Тӗнче историнче пулман ҫак героизмӑн вӑйӗпе тата илемӗпе ялтӑрса тӑракан халӑх движенине кӑтартакан хӑшпӗр примерсемпе фактсене илсе кӑтартар.

Халӗ, тӑшмана часрах ҫапса аркатассишӗн хавхаланса пирӗн пӗтӗм ҫӗршыв нихӑҫанхи пек мар стахановла ӗҫлет. Горькинче Ленин ячӗпе тӑракан заводри рабочи Ширманов вӑрҫӑн малтанхи кунӗсенче кулленхи нормӑсене 200—300 процент тултарнӑ. Оборонӑн Государственнӑй Комитечӗн Председателӗ Сталин юлташ тухса каланине ӗҫпе ответлесе, Ширманов юлташ июлӗн 3-мӗшӗнче кулленхи нормӑна 575 процент тултарнӑ.

Рабочисем ирсӗр тӑшман ҫине хаяррӑн тарӑхни машинӑсем ӑшне кӗрсе ларнӑ пек пулать, вӑл машинӑсенчен ҫӗнӗрен ҫӗнӗ снарядсем, танксем, самолетсем тата Хӗрлӗ Ҫарпа Хӗрлӗ Флот валли кирлӗ ҫар снаряженийӗ тухса тӑраҫҫӗ. Халь ӗнтӗ чӑн та хурҫӑллӑ тӑвӑл хатӗрленет, ҫав тӑвӑл нимӗҫ фашисчӗсене ҫӗр пичӗ ҫинчен шӑлса ывӑтатех.

Килхуҫи хӗрарӑмӗсем, фронта кайнӑ упӑшкисен вырӑнӗсене йышӑнса, ҫӗр кӑмрӑкӗ кӑларакан шахтӑсене ӗҫлеме пиншерӗн анаҫҫӗ. Фронта кайнӑ упӑшкисем вырӑнне пур ҫӗрте те хӗрарӑмсем тӑраҫҫӗ.

Пенси илсе пурӑнакан ватӑ рабочисем станоксем патне таврӑнаҫҫӗ. Пенсионер Холодков (Красноярскри паровозсем юсакан завод) ҫапла калать: «Станок умӗнче 30 ҫул тӑрса ӗҫленӗ ватӑ токарӗн кӑмака ҫинче лармалли вӑхӑт мар халӗ. Манӑн ывӑлсем фашистсемпе ҫапӑҫаҫҫӗ, эпӗ заводра вӗсен вырӑнне тӑратӑп».

Пирӗн колхозниксемпе колхозницӑсен нумай миллионлӑ масси Хӗрлӗ Ҫар тата пӗтӗм совет халӑхӗ валли тырӑ, аш-какай, ҫу, ялхуҫалӑхӗн пур продукчӗсене те ытлашшипех тӑвасшӑн вунӑ хут ытларах хастарлӑхпа ӗҫлет.

Барнаул районӗнчи Головина колхозницӑн сӑмахӗсем ҫавтери вӗри чӗререн тухакан хаярлӑхпа тулнӑ: «Ирсӗр ҫынҫиен фашистсем колхозсен ылттӑн хирӗсене таптаяс ҫук. Богатырь пек совет халӑхӗпе шӳть тума юрамасть. Вӑл урса кайнӑ фашистла йытӑсене тыл урлӑ ҫавтери хытӑ ҫапӗ, вӗсем кайран ӑна та кӗреймӗҫ».

Пирӗн ачасен чӗрисем те патриотизм ҫулӑмӗпе ҫунаҫҫӗ. Кӑҫалхи ҫул ҫӗршывӑн хирӗсенче нихӑҫан пулман пек пуян тырпул пулать. Ҫӗршер пин шкул ачисем, хӑйсен учителӗсемпе пӗрле, колхозсене тырпула пӗр тӑккаламасӑр пуҫтарса кӗртме пулӑшаҫҫӗ. Пӗр Алтай крайӗнче кӑна хирти тата пахчари культурӑсене ҫумлас ӗҫе 80 пин таран ҫамрӑк колхозниксем хутшӑннӑ.

Ҫавтери хастарлӑн, хӑюллӑ сыхлӑхпа, пирӗн ачасем Хӗрлӗ Ҫарӑн тылне кӗрсе каякан фашистла ҫӗлен-калтасене, шпионсемпе диверсантсене тытма пулӑшаҫҫӗ.

Ученӑйсем, инженерсем, агрономсем, врачсем, учительсем — пӗтӗм совет интеллигенцийӗ фронтра та, тылра та хӑйӗн мӗнпур пӗлӗвӗсене, мӗнпур вӑйӗсене тӑшмана ҫапса аркатас ӗҫе парать. Миллионшар ҫынсем халӑх ополченийӗн ретне тӑрасшӑн ҫунаҫҫӗ. Киров ячӗпе тӑракан заводри ватӑ рабочи, граждӑн вӑрҫин участникӗ Емельянов ополчени ретне хӑйӗн Виктор ятлӑ ывӑлӗпе, 17 ҫулхи ҫамрӑк рабочипе пӗрле тӑнӑ.

Пирӗн вырӑссен аслӑ поэчӗ Александр Сергеевич Пушкин каланӑ хӗрӳллӗ сӑмахсем халӗ пит те уҫҫӑн янӑраҫҫӗ:

«Иль русский от побед отвык?
Иль мало нас? Иль от Перми до
Тавриды,
От финских хладных скал до пламенной Колхиды,
От потрясенного Кремля
До стен недвижного Китая,
Стальной щетиною сверкая,
Не встанет русская земля?»

Ҫапла ҫырнӑ Пушкин ӗлӗкхи кая юлнӑ Россия вӑхӑтӗнче. Анчах халӗ ун вырӑнӗнче хӑватлӑ, вӑйлӑ социализмлӑ держава, халӑхсен аслӑ тӑванлӑхӗ, ҫулӑмлӑ совет патриочӗсен нумай миллионлӑ халӑхӗ ӳсрӗ.

Мирлӗ строительство ҫулӗсенче ҫак халӑх хӑйӗн гениллӗ ҫулпуҫӗ Сталин юлташ ертсе пынипе нефть, тимӗр, ҫӗр кӑмрӑкӗ, тӗслӗ металсен ҫӗнӗ вырӑнӗсене тупса палӑртса, питӗ пысӑк запассем турӗ, пӗрремӗш вырӑнта тӑракан пиншер фабрикӑсемпе заводсем турӗ, ялхуҫалӑхӗн продуктивлӑхне калама ҫук пысӑккӑн ӳстерчӗ. Пирӗн ҫӗршывӑн материальнӑй ресурсӗсем нихӑҫан пӗтмелле мар йышлӑ. Унӑн ҫын вӑйӗсем те нихӑҫан пӗтмелле мар йышлӑ.

Пирӗн вӑйсем ҫавтери нумай. Пирӗн ҫӗнтерӳ тума пур майсем те пур.

Академик Б. КЕЛЛЕР.

Совет Союзĕн Румынире пулнă миссийĕн членĕсенчен Румыни влаçĕсем ирсĕррĕн мăшкăллани

Июлĕн 29-мĕшĕнче ТАСС сотрудникĕ ССР Союзĕн Румынири посланникĕ пулнă А. И. Лаврентьев юлташпа калаçнă. Лаврентьев юлташ Румынирен ССР Союзне халь анчах тавăрăннă пулнă.

ТАСС сотрудникĕ: совет миссийĕ Румынирен мĕнле условисенче тухса килнĕ тесе ыйту панă. Лаврентьев юлташ çапла ответленĕ:

— Совет миссийĕ тухса каймалли çинчен мана июнĕн 22-мĕшĕнче ирхине 8 сехетре требовани пачĕç. Румынин ютçĕршыв ĕçĕсен министерстви, Антонеску тӳррĕмĕнех хушни тăрăх ĕçлекенскер, хăйĕн требованине питех те кулăшла ăнлантарса пачĕ. Сăмахран, çапла пĕлтерчĕç: ССР Союзĕн миссийĕ «светомаскировкăна пăхăнас тĕлĕшпе пур требованисене те пурнăçа кĕртмен» пулать.

Эпĕ, — каласа парать Лаврентьев юлташ, — çав сĕмсĕр сăлтавсене йышăнмарăм. Румыния хăйпе Совет Союзĕ хушшинчи дипломатиллĕ отношенисене шăпах çав сăлтавсем тăрăх татать пулмалла, тесе асăрхаттартăм. Румынин ютçĕршыв ĕçĕсен министерствин протокольнăй отдел директорĕ Лекка кун пирки акă мĕнле пĕлтерчĕ: «Германипе Совет Союзĕ хушшинче вăрçă ĕçĕсем пуçланчĕç, Румыния, Германи союзници пулса тăраканскер, вăрçа Германи майлă пулса тухни çинчен калама маннă эпĕ», терĕ вăл.

Антонеску распоряженийĕ тăрăх совет миссине хăй ĕçленĕ çуртран пĕр сехет хушшинче тухса кайма тата çав кунах, урăхла каласан, июнĕн 22-мĕшĕнче, Румынирен Совет Союзне тухса килме хушрĕç.

Эпĕ: çавăн пек срок пани пĕтĕм тĕнчери правăсене тӳррĕмĕнех пăсни пулать, тухса каякан совет граждăнĕсен шутĕнче хĕрарăмсемпе ачасем те нумай, вĕсене инçе çула кайма хатĕрленме вăхăт памалла, тесе пĕлтертĕм. Анчах манăн ыйтăва хирĕç нимĕнле ответ та пулмарĕ.

Эпĕ ютçĕршыв ĕçĕсен министерствинчен тавăрăннă хыççăн 30 минутăран миссин хулапа çыхăнса тăмалли телефонĕсене татса илнĕ, çапла вара, вĕсене тулашри тĕнчерен уйăрса тăратнă. Ун хыççăн миссине Румыни охранкин агенчĕсем—сигуранецсем пырса кĕчĕç. Румынин ютçĕршыв ĕçĕсен министерстви, провокациллĕ тĕллевпе, çапла пĕлтерчĕ: мисси членĕсем çуртран халех тухса каймасан, Румыни влаçĕсем «совет миссийĕн членĕсемшĕн нимĕнле ответлăх та тытмаççĕ» тата тĕрлĕ инцидентсем пулма пултарни çинчен «асăрхаттараççĕ», терĕ.

Совет миссийĕн пĕтĕм персоналне, хĕрарăмсемпе тата ачасемпе пĕрле, поезд çинче ыттисенчен пачах уйăрса тăратса, чăн-чăн тĕрмери пек условисем туса хурсан, Румыни влаçĕсем енчен чи ирсĕррĕн мăшкăлласси пуçланчĕ. Совет мисси членĕсен 26 ачисем хушшинче тата мисси членĕсем хушшинче те чирлисем пулнă. Кунсăр пуçне, 30 хĕрарăм хушшинче пĕр йывăр çын пулнă, вăл çав кунсенчех ача çуратмалла пулнă. Эпĕ çине тăрса ыйтрăм пулин те, Румыни влаçĕсем медицина пулăшăвĕ яма килĕшмерĕç.

Эпĕ тата пирĕн пата мĕнле те пулин нейтральнăй çĕршыв миссийĕ, сăмахран, Америка е Швеци миссийĕ килсе кайтăр, тесе ыйтни çине те çавăрăнса пăхмарĕç. Кайрантарахпа çакăн пек тĕлĕнмелле факт палăрчĕ: эпĕ Швеци посланникĕ г. Ройтерсворд ячĕпе июнĕн 30-мĕшĕнче янă çырăва Румыни влаçĕсем ăна июлĕн 4-мĕшĕнче тин панă.

Çавăн пек чăтма çук обстановкăна пула мисси составĕнчи пур арçынсем те июлĕн 2-мĕшĕнче голодовка пуçласа ячĕç, голодовка июлĕн 4-мĕшĕнчи каçчен пычĕ. Эпир çине тăрса ыйтнипе çеç пирĕн пата ача-пăча врачĕ пычĕ.

Çапла вара, хăрушла условисенче шăп 16 кун пурăнтăмăр! Июлĕн 7-мĕшĕнче каçхине кăна пире Болгари территорине каçарса ячĕç.

Июлĕн 7-мĕшĕнче эпир Болгари территорине пырса çитрĕмĕр, июлĕн 14-мĕшĕнче Истанбула çитрĕмĕр, унтан тăван çĕршыва тавăрăнтăмăр.

Совет Союзĕн Румынири миссийĕнчен халиччен пулманла мăшкăллани,— каласа парать Лаврентьев юлташ, — Антонеску правительстви енчен, гитлерла Германин çак вассалĕ енчен пĕтĕм тĕнчери чи элементарлă нормăсене киревсĕррĕн пăсни пулать. (ТАСС).

Гопкинс выступленийĕ

ЛОНДОН, июлĕн 28-мĕш. Информаци министерстви çапла пĕлтерет: Рузвельтăн Англири личнăй представителĕ, хĕçпăшала кивçен е арендăна парасси çинчен кăларнă закона пурнăçа кĕртессине ертсе пыракан Гарри Гопкинс, июлĕн 27-мĕшĕнче Лондонра радио тăрăх сăмах тухса каланă.

Гопкинс хăйĕн сăмахĕнче çапла каланă: Эпĕ пĕр эрне каялла Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен президенчĕн личнăй представителĕ пулса бомбардировщик çинче килтĕм, çак бомбардировщике Америкăра тунă тата тепĕр 20 бомбардировщик ăсатнă. Çак самолетсем пирĕн пĕтĕмĕшлĕ наследине сыхлама пулăшса паянхи каç Брест, Гамбург е Берлин çине бомбăсем пăрахнă-и тен, тесе каланă вăл.

Манăн çĕршывăн халăхĕсем,—тесе каланă Гопкинс, — фашистла вăйсем çĕнтерсен, тĕнчери демократиллĕ çĕршывсене фашистла усал вăйсем тапăнни умĕнче пуç тайма тивсен пурăнма та кирлĕ мар, тесе шутлаççĕ. Лондонăн хĕвелтухăç пайĕнчи рабочисен пурăнмалли çурчĕсем çине, Ковентри, унтан кайран Плимут çине бомбăсем пырса пăрахни çинчен пĕлтерӳ илнĕ чухне, эпĕ президентпа пĕрле пулнă. Президент Гитлера пĕтерсе тăкассишĕн татăклăн шухăшланине эпĕ асăрхаса пытăм. Президент сирĕн премьер-министрпа пĕрле пулса çав Берлинри нумай çылăхлă психопатăн влаçне пĕтерсе тăкасшăн.

Хĕçпăшала арендăна тата кивçен парас закон çинчен Гопкинс çапла каланă: çак закон эпир сирĕнпе çыхăннине тата эпир сирĕнпе çыхăнакан формăпа хавхаланнине кăтартакан пулать. Хĕçпăшала арендăна е кивçен парасси çинчен калакан закон — вăл тирана хирĕçле, пирĕн демократиллĕ çĕршывсене пусмăрлама шутлакан çынна хирĕçле хĕçпăшал пулса тăрать.

Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем Англие паракан пулăшу Англи халăхĕшĕн тĕпĕ-йĕрĕпе паллă мар, мĕншĕн тесен çак сведенисене пичетлесе кăларни тăшмана хаклă информаци панă пулĕччĕ. Анчах та çак пулăшу чылай пысăк. Америка завочĕсем туса кăларнă пиншер самолетсем океан урлă вĕçсе каçнă, е вĕсене карапсем çинче тиесе килнĕ. Вĕсен шутĕнче пысăк бомбардировщиксем тата хăвăрт вĕçекен истребительсем пур. Халĕ вĕсем вăрçа хутшăнаççĕ. Гитлерăн хăйĕн завочĕсене çак самолетсем çĕмĕрсе тăкассинчен Хĕвелтухăçне инçете куçарма май килес çук. Америка Британи Империне нумай çĕр танксем ячĕ. Нумай танксем халĕ çул çинче. Океан карапĕсене Англие янă, вĕсен шутĕнче танкерсем те нумай. Карапсем тăвас программа халиччен пулнисенчен чи пысăк, ăна пурнăçа кĕртетпĕр, продовольстви, горючи тата боеприпассем турттарма карапсем паратпăр.

Англие продовольстви парса тăрассине вăйлатас шутпа, Америка продовольстви потребленине сахаллатма, производствăна ӳстерме решени йышăннă. Вăрçă вăрçма кирлĕ пиншер хатĕрсене Америкăра тăваççĕ, е халĕ вĕсем çул çинче. Хĕçпăшала арендăна е кивçен парас закона конгресра çирĕплетни производствăн тата Англие хĕçпăшал тăратас ĕçĕн пысăк программине пурнăçа кĕртессине васкатма президента ятарласа власть пачĕ. Рузвельт çак мĕнпур хатĕрсене Англие тăратма сăмах пачĕ. Гопкинс çакна паллă тунă: Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем Китай çине хисеплесе пăхаççĕ, ăна мĕнпур майсемпе пулăшма хатĕр, тенĕ.

Юлашкинчен Гопкинс çакна палăртнă: эпир хăйĕн çĕршывне хӳтлекен вырăс халăхĕн чаплă кĕрешĕвĕ çинчен те манмастпăр. Эпир Америкăра Российйăна мĕн май килнĕ таран пулăшу тата хăвăрт пулăшу пама хатĕр. (ТАСС).

Англипе Германи хушшинчи вăрçă

ЛОНДОН, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, июлĕн 28-мĕшĕнче кăнтăрла Англи çине Германин пĕр самолечĕ те вĕçсе пыман. Англин шалти ĕçсемпе шалти хăрушсăрлăх министерствин коммюникинче: çав кун хушшинче нимĕнле пысăк ĕçсемех те пулса иртмен, тесе каланă.

ЛОНДОН, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, июлĕн 29-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германин темиçе самолечĕ çыран патне пырса Хĕвелтухăç Англири виçĕ пункт çине бомбăсем пăрахнă. Бомбăсем пысăк сиен тăвайман, темиçе çын аманнă.

Июлĕн 29-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Мальта утравĕ çинче сывлăшран пырса тапăнни çинчен икĕ хутчен тревога тунă. Противникăн темиçе самолечĕ утраври хăшпĕр районсем çине бомбăсем пăрахнă, кăшт сиен тунă. Пĕр çынна амантнă.

Инди пичечĕ Хĕрлĕ Çар героизмĕ çинчен

КАБУЛ, июлĕн 27-мĕш. Инди пичечĕ фашистла Германипе Совет Союзĕ хушшинчи вăрçă ĕçĕсене тĕплĕн сăнаса тăрать. Хаçатсем Хĕрлĕ Çарăн пултарулăхĕпе çирĕплĕхне пысăккăн хаклаççĕ.

«Трибюн» хаçат çапла çырать: совет авиацийĕ фашистла войскăсене вăйлăн пыра-пыра çапать. Хĕрлĕ Çар тимлĕн хирĕç тăрать. Вăрçă, юлашки кунсенче пынă пекех пырсан, — тесе çырать хаçат, — Гитлер Россия çине тапăнса кĕнĕшĕн ӳкĕнес вăхăт часах çитĕ. (ТАСС).

Черчилль общинăсен палатинче тухса калани

Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: Англин премьер-министрĕ Черчилль июлĕн 29-мĕшĕнче общинăсен палатинче çар промышленноçĕн ĕçĕ пирки тăракан ыйту тăрăх сăмах тухса каланă. Вăл çар промышленноçĕн уйрăм отраслисен программи тата ăна ертсе пырас система çинчен тĕплĕн чарăнса тăнă. Черчилль çапла паллă тунă: бомбардировщиксем туса кăларасси Англире хăйĕнче икĕ хут ӳсрĕ. Тепĕр çулталăкран бомбардировщиксем туса кăларасси татах икĕ хут, унтан тепĕр 6 уйăхран татах икĕ хут ӳсет.

Юлашкинчен Черчилль çапла каланă: Хăватлă Россия тăшман ун çине çавтери ултавлăн тата малтанах тĕплĕн шухăшласа тапăннă пулин те, хăйне пырса çапнине тĕлĕнмелле вăйлăн тата хăюллăн сирсе пăрахни тата национал-социалистсен çарĕсене питех те сулăмлă тата вĕсене тахçанах тивĕçлĕ пулнă пек çĕмĕрсе тăкмаллах çапни—иккĕленмелле мар факт. США, чи аслă держава, пире пысăккăн пулăшать тата тарăхăвĕ пĕрмаях ӳснипе вăрçа хутшăнас патнех çывхарса пырать. Германи сывлăшра пуçпулса тăнине путарса хуни тата хальхи вăхăтра вăл Англи çине сывлăшран пырса тапăнма пĕтĕмĕшпех пекех пăрахни — факт. Россия е США вăрçăра пирĕншĕн çĕнтерме хатĕрленеççĕ, тесе шутлани ухмахла пулĕччĕ. Тапăнса кĕрес сезон çывхарать. Мĕнпур хĕçпăшаллă вăйсене сентябрĕн 1-мĕш тĕлне хатĕр пулма тата малашне питех те сыхă тăма асăрхаттарнă. Тăшман хăйĕн шанчăкне çухатнă пирки тем тума та хатĕр пулнине пирĕн шута илес пулать.

Иден тухса калани

Англин информаци министерстви пĕлтернĕ тăрăх, ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Иден Лондонра çапла тухса каланă: Гитлер Германи халăхне вăрçă кăçал Германишĕн çĕнтерӳллĕ мир пулнипе пĕтет тесе шантарнине пуçтахлансах пурнăçа кĕртме хăтланать. Хăйĕн сăмахне пурнăçа кĕртме тапаçланса, Гитлер Российйăна хирĕç кампани пуçларĕ. Гитлер планĕ пурнăçа кĕменни халь ĕнтĕ пуриншĕн те паллă. Вырăссем калама çук вăйлăн хирĕç тăраççĕ, çапла хирĕç тăни, паллах, Германин мĕнпур расчечĕсене, çавăн пекех тата ытти нумайĕшсен расчечĕсене те, ӳпĕнтерсе хурать.

Малалла Иден союзниксене хирĕç часах «мирлĕ блицкриг» пуçланасси çинчен асăрхаттарнă. Англи правительстви нихăçан та тата нимĕнле ыйту тăрăх та Гитлерпа калаçусем иртерме шутламасть, тесе Иден тепĕр хут ĕнентерсе каланă. Компромисллă мир тума сĕнни, тенĕ вăл, соглашательствăпа икĕпитлĕх образецĕ пулнă пулĕччĕ.

Бенеш пĕлтерни

ЛОНДОН, июлĕн 28-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: Чехословаки государствин пуçлăхĕ Бенеш радио тăрăх Чехословакири граждăнсене чĕнсе каланă. Вăл çапла паллă тунă: ССР Союзĕн правительствипе Чехословаки правительстви хушшинче тунă Килĕшӳ, çавăн пекех Чехословакин Лондонри правительствине Англия йышăнма пулни пысăк пĕлтерĕшлĕ пулса тăрать. ССР Союзĕпе Чехословаки хушшинче тунă Килĕшӳ,—тесе каланă Бенеш,—уйрăмах çакăншăн пысăк вырăн йышăнса тăрать: Совет Союзĕ хальхи вăхăтра вăрçăн пĕтĕм йывăрлăхне чăтса тăрать, вăл Чехословакин кӳрши пулса тăрать тата çитес вăхăтра мир тумалли условисене палăртма пулăшĕ. Бенеш Чехословаки государстви каллех хăй тĕллĕн ĕçлесе пурăнма пуçласса шанни çинчен пĕлтернĕ.

Финляндипе Англи хушшинчи дипломатиллĕ отношенисене татни

ЛОНДОН, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: Финляндия Англипе дипломатиллĕ отношенисем тытма пăрахни çинчен Лондонра официальнăй йĕркепех пĕлтернĕ. Финляндин ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Англин Хельсинкири посланникне нота панă, унта çапла каланă: Финляндия Германипе пĕрле вăрçать пулсан, Англипе Финлянди хушшинче йĕркеллĕ дипломатиллĕ отношенисем тытма май çук. Англи посланникĕ Верекер: çакăн пек пĕлтерни Финляндия дипломатиллĕ отношенисене татма ыйтнине пĕлтерет-и, тесе ыйту парсан, Финляндин ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ ăна çирĕплетсе каланă.

Японин Англири фончĕсем çине секвестр хунă май Япония пĕлтерни

ТОКИО, июлĕн 27-мĕш. «Домей Цусин» агентстви çапла пĕлтерет: Японин Британи империнчи фончĕсем çине секвестр хуни çинчен официальнăй йĕркепе пĕлтерсе çирĕплетсенех Японире пурăнакан англичансем тĕлĕшпе экономикăллă репрессисем йышăнасси çинчен официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ. (ТАСС).

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Румынин тыткăна лекнĕ салтакĕсем.
М. Рыжак фото-ӳкерчĕкĕ. (ТАСС).

Германи салтакĕсем ывăнса çитнĕ

АЛЕКСАНДРИЯ, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Грецинчен пынă çынсем каласа панă тăрăх, кăçалхи апрель уйăхĕнче Грецине оккупациленĕ вăхăтрах Германи салтакĕсем ывăнса çитнине, вĕсем вăрçă вăрăма кайнă пирки тарăхнине, вăрçа хирĕçле шухăш ӳссе пынине кăтартакан фактсем чылай пулнă.

Салтаксем нумайĕшĕ пĕр-пĕринпе калаçнă чухне ăсран тухнă фюрерăн тĕнчере пуçпулса тăрас идейине пурнăçа кĕртессишĕн пыракан вăрçă йăлăхтарса çитерни çинчен уççăнах калаççĕ. Пĕчĕк çĕршывсене «вăйлăн» çĕнтерни салтаксен шухăш-кăмăлне нимĕн чухлĕ те ӳстермен. Германи салтакĕ хальхи вăрçă Германия çĕнтернипе пĕтес шанчăка çухатнă. Албани фронтĕнчен тавăрăнакан Греци офицерĕ пĕр нимĕç врачне салтак умĕнчех пĕррехинче çапла каланă: «Эпир сирĕн çине пăхса савăнатпăр, сире çĕнтернĕ, анчах эсир хăвăр вырăнсене тавăрăнатăр. Эпир хăçан киле тавăрăнассине пĕлместпĕр, тавăрăнайăпăр-ши», тенĕ.

Салтаксем хăйсен Германине хăварнă çемьисем выçлă-тутлă пурăннине лайăх пĕлсе тăраççĕ, çакă та Германи çарĕнче вăрçа хирĕçле шухăша вăйлатсах пырать.

Афины хулинче оккупациллĕ çарти салтаксем мораль тĕлĕшĕпе пăсăласси, çар дисциплинине пăсасси тата начальствăна пăхăнмасăр тăрасси ӳссех пырать. Çавăнпа та командованин ирĕксĕрех салтаксене асăрхассине ӳстермелле тата çар чаçĕсенче гестапо агенчĕсен йышне ӳстермелле пулнă. Анчах кун пек туни те, персе пăрахассипе тата тытса арестлессипе хăратни те, усă паман.

Афины хулинчи Патисион ятлă урамра тĕрме пур, вăл тĕрме пĕтĕмпех Германипе Австри салтакĕсемпе тулса ларнă. Вĕсене пурне те начальство приказĕсене пурнăçа кĕртменшĕн, çавнашкал ытти ĕçсемшĕн тата вăрçа каясшăн мар пулнăшăн хупса лартнă.

Германин Грецири оккупациллĕ çарĕ пуринчен ытларах Австрире мобилизациленĕ салтаксенчен тăрать. Германи командованийĕ чи хăрушă тата йывăр операцисене Австри чаçĕсене янă, çав вăхăтрах нимĕç салтакĕсем столицăра тата ытти хуласенче юлнă. Çавăн пиркиех нимĕçсемпе Австри офицерĕсем тата салтакĕсем хушшинче час-часах хирĕçӳсем пулаççĕ, тепĕр чухне вĕсем вăрçса тавлашасси патнех çитеççĕ.

Австриецсем нимĕçсем пек мар, вĕсем пĕр-пĕринпе çывăхрах пĕрлешеççĕ, сăмахсене уççăн калаççĕ. Çак çаратуллă вăрçă йăлăхтарса çитерни çинчен пĕр хут çеç каламан, пĕрре çавăн пек пулнă: Греци халăхĕ вĕсене, эсир мирлĕ хуласене çĕмĕретĕр, халăха вĕлеретĕр тесе каланă. Австриецсем çапла ответленĕ: «Австри вăрçмасть, Германи вăрçать, пире ирĕксĕр илсе килчĕç».

Германия Крита хирĕç çапăçнă чухне Грецин Эллиникори, Эливсисри аэродромĕсем, çавăн пекех Пирейри портра Австри салтакĕсем Крита хирĕç сывлăшри тата тинĕс çинчи десантсене кайман фактсем темиçе те пулнă. Австриецсене чылайĕшне çавăнтах персе пăрахнă, ыттисене арестленĕ. Крит çинче австриецсем Германи командованин приказне хирĕç тăрса стариксене, хĕрарăмсене, ачасене, подростоксене пемен.

Крит патĕнче çапăçу пĕтнĕ хыççăн Германи хăйĕн войскисене васкавлăн çурçĕрелле куçарма тытăннă. Офицерсем хушшинче вĕсене СССР хирĕç яма хатĕрленни çинчен сăмах çӳренĕ. Германи салтакĕсем çав хыпара питĕ салхуллăн кĕтсе илнĕ, вĕсем час-часах йĕритавра пăхкаласа «эпир Советлă Российйăна хирĕç çапăçмастпăр», тенĕ.

Румынипе Германи войскисен пысăк çухатăвĕсем

НЬЮ-ЙОРК, июлĕн 29-мĕш. Оверсис Ньюс агентстви ССР Союзне хирĕç çапăçакан Румыни войскисен пысăк çухатăвĕсем çинчен тата генерал Уникпа бригаднăй генерал Никулчеа вилни çинчен пĕлтерет. Çак çухатусене пула Румыни халăхĕ тата железногвардеецсем те питех те кăмăлсăрланаççĕ.

Çак агентствăн Цюрихра пурăнакан корреспонденчĕ, шанчăклă сведенисем çине кăтартса парса, çапла çырать: Германи çарĕ йывăр çухатусем тӳсни çинчен калакан чăнлăха халăхран пытарас тесе, Геббельс хаçатсене çакăн пек распоряжени панă: çухатусем çинчен калакан официальнăй списоксене пичетлесе пырассине пĕр уйăха тăсса çитермелле, тенĕ. Çав распоряжени тăрăх, хаçатăн кашни номерĕнчех вăрçăра вилнĕ çынсен ячĕсене пĕчĕккĕн çеç пичетлесе пымалла. (ТАСС).

ТОКИО, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). «Асахи» хаçат хăйĕн Стокгольмри корреспонденчĕн пĕлтерӳне пичетлесе кăларнă. Корреспондент çапла пĕлтерет: Германин аманнă салтакĕсем фронтран кашни кун Варшавăна питĕ йышлăн килсе тăраççĕ. Госпитальсем тата обществăллă çуртсем аманнисемпе тулса ларнă. Госпитальсемпе клиникăсем вырăнне уйрăм çынсен çурчĕсемпе те усă кураççĕ. Германи хаçачĕсене вăрçăра вилнисен списокĕсемпе тултараççĕ.

Югославире партизанла кĕрешӳ вăйланса пырать

СТАМБУЛ, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Белградран тавăрăннă çынсем оккупациллĕ влаçсем массăллăн вĕлернине, персе пăрахнине тата террор режимне пăхмасăрах, Югославире партизанла движени анлăн сарăлса пырать, тесе каласа параççĕ.

Партизанла движени анлăн сарăлса пынине кура нимĕçсем хăйсен гарнизонĕсене хуласенче кăна тытаççĕ, ялсенче вара вĕсем сахал вăхăт хушши кăна тата пысăк отрядсемпе çеç пулаççĕ.

Серби салтакĕсемпе офицерĕсен пĕр пайĕ оккупациленĕ хыççăн нимĕçсен тыткăнĕнчен тарса тухнă. Вĕсем хăйсен килĕсене граждăнла тумланса тавăрăннă. Нимĕçсем Сербин çав салтакĕсемпе офицерĕсене Германие илсе каясшăн пулнă. Анчах çакна тума пултарайман. Белградри нимĕçсен радио темиçе кун хушши çар çыннисем пулнисене пурне те влаçсем кăтартнă пунктсене пыма чĕннĕ. Апла пулсан та сербсем çавнашкал чĕннинчен кулаççĕ, вĕсем партизансен отрячĕсене ытларах кĕреççĕ.

Хĕвелтухăç фронтĕнче Германин фон Вебер ятлă генералĕ вилнĕ

НЬЮ-ЙОРК, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин Берлинри корреспонденчĕ Германири «Дейче альгемейне цейтунг» хаçат пĕлтернине парать. Пĕлтерӳре июлĕн 20-мĕшĕнче хĕвелтухăç фронтĕнче танковăй дивизи генералĕ фон Вебера вĕлерни çинчен каланă. Юнайтед пресс агентствин Берлинри корреспонденчĕ Германири информаци бюровĕ пĕлтернине парать, унта: Анатри Австрин наместникĕ пулнă Леопольд полковника та хĕвелтухăç фронтĕнче вĕлернĕ, тесе каланă.

Япони войскисем Индо-Китая пырса кĕни çинчен Япони императорĕн ставки кăларнă коммюнике

ТОКИО, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Домей Цусин агентстви çапла пĕлтерет: «Франци Индо-Китайне пĕрле хӳтлесси çинчен» Франципе Япони хушшинче тунă килĕшӳ тăрăх Япони войскисем Индо-Китайăн кăнтăр пайне пырса кĕни çинчен император ставки коммюнике пичетлесе кăларнă. Коммюникере çапла каланă: Франци Индо-Китайне пĕрле хӳтлесси çинчен Японипе Франци хушшинче тунă килĕшӳ условийĕсем тăрăх, июлĕн 28-мĕшĕнче Франци Индо-Китайне татах тинĕс çинчи çар вăйĕсене янă.

Япони войскисене Кăнтăр Индо-Китая илсе пыни

НЬЮ-ЙОРК, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви çапла пĕлтерет: Японин çар миссийĕ пĕлтернĕ тăрăх, Хансяран Японин çар грузовикĕсем 1900 грузовик Сайгона пырса çитнĕ. Вăл грузовиксемпе Япони войскисене Индо-Китайăн кăнтăр пайне илсе пыраççĕ. Çав войскăсене 9 базăра вырнаçтараççĕ. Июлĕн 30-мĕшĕнче Сайгона Япони войскисемпе татах 4 транспортпа 4 эсминец пырса çитмелле, тесе пĕлтереççĕ.

Голланди Индийĕ нефть тăратасси çинчен Японипе тунă килĕшĕве пăрахăçа кăларнă

НЬЮ-ЙОРК, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ Ботавирен пĕлтернĕ тăрăх, Голланди Индийĕ хăйĕнпе Япони хушшинче тунă килĕшĕве пăрахăçа кăларнă. Çав килĕшӳ тăрăх Япония кашни çулах Голланди Индийĕнчен 1 миллион та 800 пин тонна нефть илсе тăмалла пулнă. Çак вăхăтран пуçласа Японипе тăвакан укçа-тенкĕ тата суту-илӳ сделкисене ятарласа ирĕк панă тăрăх çеç тăваççĕ.

Голланди Индийĕпе Индо-Китай хушшинче самолетсемпе çыхăну тытма пăрахнă

ТОКИО, июлĕн 29-мĕш. (ТАСС). Домей Цусин агентствин Ботавири корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Голланди Индийĕнчи авиаци компанийĕ июлĕн 29-мĕшĕнчен пуçласа Сайгонпа самолетсемпе çыхăну тытма пăрахнă. Çак компанин самолечĕсем халиччен Голланди Индийĕпе Францин Индо-Китайĕ хушшинче йĕркеллĕ çӳренĕ пулнă.

Германире врачсем çитмеççĕ

Ассошиэйтед пресс агентствин Берлинри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсен хаçачĕсем халăха питех те кирлĕ пулнă чухне кăна врачсенчен пулăшу ыйтма чĕнсе çыраççĕ. Мĕншĕн тесен çара валли врачсем нумай кирлĕ пулнипе вĕсем çитмеççĕ. (ТАСС).

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

„ГЛАВКИНОПРОКАТĂН“
ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИНЧИ КОНТОРИ
республикăри экрансем çине

çакăн пек фильмсенчен суйласа йĕркеленĕ оборонăллă-художествăллă программа кăларать:

„ПОДРУГИ, НА ФРОНТ!“
оборонăллă çĕнĕ фильм, фильмра „Фронтовые подруги“ кинокартинăри Чижик рольне вылякан Л. Федорина вылять.

„РОДНАЯ КРОВЬ“
юн ярасси тата донорство çинчен ӳкернĕ научно-популярнăй фильм.

„СОВЕТСКОЕ ИСКУССТВО“
3-мĕш № киножурнал, 1941 ç. Журналта Сталинла преми лауреачĕсем А. Д. Михайлов, И. С. Козловский, Тамара Ханум, Д. Д. Шостакович выляççĕ.

„ЦИРК“
мультипликациллĕ çĕнĕ цветной фильм.

„ОСЕНЬ“
музыкăллă-художествăллă çĕнĕ фильм—киноэтюд. Музыкине П. И. Чайковский произведенийĕсенчен илнĕ.

Вниманию поступающих в Чувашский пединститут.

В дополнение к правилам приема в Чувашский пединститут, объявленным в газетах „Красная Чувашия“ №№ 97, 114, 149, „Чăваш Коммуни“ №№ 103 123, 141, „Çамрăк большевик“ № 67—извещаем, что распоряжением Наркомпроса срок обучения в пединституте установлен 3-годичный, в учительском институте—2-годичный.

От оплаты за обучение дополнительно к объявленным категориям освобождаются дети рядового и младшего начальствующего состава РККА.

Прием заявлений продолжается.

3—3 Дирекция Чувашского пединститута.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 1—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 5508 Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ , 345, ф. 6 58 84 п. л.